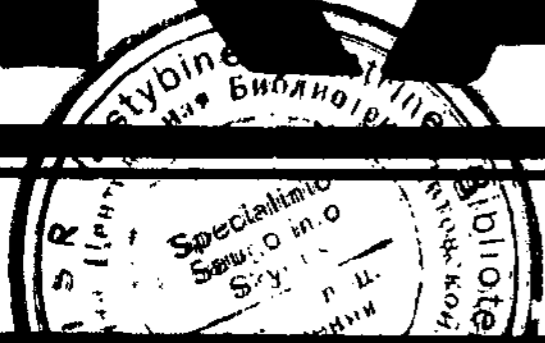

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 5

Steponavičiaus piešinys.

L. K. Blaivybės Draugijos pranešimas.

1. Blaivybės savaitė.

Sausio mėn. 31 — vasario mėn. 7 d. yra žiemos blaivybės savaitė. Tą savaitę provincijoje paminėti paraginta aplinkraščiais L. K. Blaivybės D-jos skyriai ir kitų organizacijų centrai. Be to, prašyta Sv. Ministerija ir Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo skyrius, kad paminėtų blaivybės savaitę mokyklose ir kariuomenėje. Išsiuntinėta raštai klebonams ir kunigams, kad tos savaitės proga būtų sakomi bažnyčiose atitinkami pamokslai. Per visą savaitę kasdien bus skaitomos per radio po 20 min. priešalkoliškos paskaitos ir duodama blaivybės kronika. Taip pat ir Kaune, Liaudies Namuose kasdien, 19 val. bus skaitomos priešalkoliškos paskaitos. Be to, Vytauto Didžiojo Universitete ruošia didelį blaivybės savaitės paminėjimą studentų Atstovybės Abstinentų Komisija.

2. L. K. Blaivybės D-jos metinės konferencijos 29 — 30 d. gruodžio rezoliucijos ir pageidavimai:

1) nutarė pakartotinai prašyti Poną Švietimo Ministerį įvesti į visas pradžios, specialines ir bendrojo lavinimo aukštesnias mokyklas ir mokytojų seminarias priešalkolines pamokas ir leisti vidurinėse mokyklose, aukštesnėse ir specialinėse kurtis moksleivių abstinentų kuopelėms,

2) ragina C. Valdybą greičiausiu laiku pradėti bealkolinių vynu gamybą,

3) prašo vyriausybę bealk. vynu propagandos reikalui aprėžtam laikui nuimti muitą įvežamiems užsienių bealkoliniams vynams,

4) prašo vyriausybę ruošos mokyklose šalia alkolinių gėrimų gaminimo pamokų įvesti ir bealkolinių gėrimų gaminimo pamokas,

5) prašo dvasišką vyriausybę paraginti kunigus parapijų knygynams parūpinti daugiau priešalkolinės literatūros ir paskatinti žmones tokią literatūrą daugiau skaityti,

6) ragina skyrių narius vartoti priešalkolinę propagandą visose tose katalikų organizacijose, kuriose jie dalyvauja.

Antanas Strazdas,

miręs 1833 m. balandžio 11 d. Kamajuose

Dar metai ir susilauksime dar vienos minėtinos sukakties — šimto metų, kai yra miręs populiarusis bažnytinio himno „Pulkim ant kelių visi krikščionys“ autorius. Visoje Lietuvoje nerasi katalikų bažnytelės, kur prieš pradėdant šv. Mišių Auką, nebūt pagiedota ta kilni ir reikšminga išanga į vyriausią katalikų apeigą, išreiškianti visus žmogaus reikalus.

„Mus išmokyki Dievą pažinti,

Pildyt Jo valią ir Jį garbinti.

Vykdyki žemėj meilę, ramybę,

Mirusiems teiki dangaus linksmybę,

Gyviems sveikata, laiką geriausią...

Nepaisyk kalčių, būk gailestingas...

Visus mus glauski prie širdies savo...

Neleisk niekam nuodėmėj mirti...

Duok Tave, Jėzau, karštai mylėti,

Paskui per amžius danguj regėti.

Po Mišių Strazdo gi knygeles nusitvėrę pamaldieji ėjo Kryžiaus Kelio stacijas, o namie dainavo daineles, tokias ūkiškas, tokias kasdieniškas, tokias juokingas ir sentimentalias.

O, tu Dieve, viso pilnas,

Kur padėjai plikio vilnas?

Pats pančekų nenešioji,

Kam tu plikius nupešioji?

Tai apie karčiamų lankytojus.

Varguos skėsdami našlaičiai raminos:

Eisiu jau aš ant kapelių

Budinti savo tėvelių —

Šauksiuos motinėlės

Balsu gegutėlės,

Ar neišgirs.

O kam dar pakenčiamas gyvenimas, tas, Strazdo žodžiais, džiaugės gražiąja savo gamta ir jos padarėliais. Čia strazdas paukštis sakos:

Kur tik ašiai nukanku,

Reiškiu Aukščiausio ranką.

Tirškiu, giedu, linksmiau,

Smūtną žmogų ramiau,

Tiešdamas gražioms giesmelėms...

Gėreliai, oželiai

Kazokėlių šokdami šokdami

Štukeles rodydami rodydami.

Mes apie kun. A. Strazdą temokame anekdotus pasakoti, kai jis paliko išvaręs giliausią vagą Aukštaičių sielose. Strazdo daineles tuo tarpu tie tesupranta, kuriems buvo rašytos, vadinas, kaimiečiai. Išprusę ir dvasią nutautę kaimo šviestuoliai norėtų jas nebe kaimiškai matuoti ir nužengia šalin, nes kas dainių nori suprasti, turi jo gimtinę atsirasti.

Šiaip ar taip, Lietuvių tauta, jos pasiturintieji vaikai, turi pasižymėti paminklėliais tuos savo žmones, kurie reiškia jos laiko tarpus.

1931 m. birželio 7 dieną Kamajuose, klebono Antano Keraičio pastangomis, buvo sušauktas susirinkimas, kurs iš savo tarpo išsirinko komitetą šimto metų jubiliejui paminėti, kai yra miręs liaudies dainius, švelniai „Strazdelių“ tebevadinas, būtent, 1933 m. balandžio 11 d.

Garbės pirmininku išsirinkęs kan. J. Tuma, komitetas VI.11 d. šiaip pasiskirstė pareigas: pirmininko — kun. A. Keraitis, vicepirmininko — Pr. Indriūnas, išdininko — Konstančija Indriūnienė, sekretoriaus — mokytoja A. Dulkytė, narių — mokytojai J. Vajega, M. Kilas, M. Būčytė, kandidatų — mokytojai Makuškaitė ir Pr. Zinka.

Komiteto uždaviniai: surinkti iš visos Lietuvos lešų pstatyti Kamajuose (geriausia naujos milžiniškos bažnyčios priemenėje ar šventoriuje) paminklui ir mirio dieną jį iškilmingai atidengti.

Tai paskelbdamas Lietuvos visuomenei, pažymiu, kad aukos galima siųsti vardu pirmininko kun. A. Keraičio į Kamajus arba garbės pirmininko kan. J. Tumo į Kauną.

Dr. J. Tumas.

O aš dar nežinojau...

Kareivis: — Na, Klumpė, ar išsirašei šiems metams kokį laikraštį?

Klumpė: — Nel! Mat, nežinau koks geresnis.

Kareivis: — Na gerai, aš tau padėsiu! Ar žinai, kas tai yra „KARYS“?

Klumpė: — Žinau. Karys tai yra... na, tai yra kareivis, kuris, jei stovi sargyboje, sako: „sustok!“ ir „šausiu!“

Kareivis: — E, tai ne, nežinai, kas tai yra „KARYS“. „KARYS“ tai yra paveiksluotas karių laikraštis, kurį Spaudos ir Švietimo skyrius leidžia kas savaitę. Aš jau nuo Vytauto Didžiojo metų pradžios jį skaitau ir žinau, tau taip pat patarčiau jį išsirašyti. Yra ten visokių žinių apie mūsų kariuomenę, apie Vilniaus vadavimą, daug atsiminimų iš Lietuvos kovų dėl nepriklausomybės ir kitokų įdomių įdomiausių dalykų. Bet man ypačiai patinka „Kuprinės pabiros“, kur daug gardaus juoko.

Klumpė: — A, tai iš tikro nežinau. Aš maniau, kad tame laikrašty tik apie karą rašo. Ak neblogas dalykas ir karas, bet kai apie jį vieną terašo — lyg nuobodu... Na tai kiek jis kaštuoja?

Kareivis: — Aštuoni litai.

Klumpė: — Na gerai! Tad broliu, eime į paštą padėsi išsi ašyti.

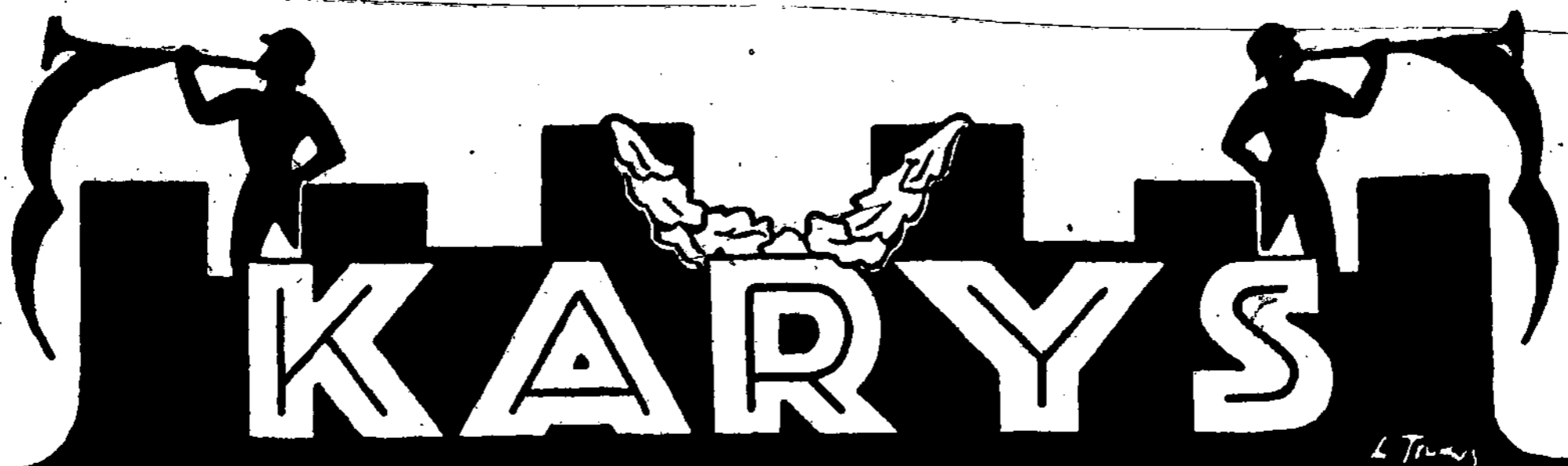
Kareivis: — Gerai!

Ne tik pats skaityk „Kari“, bet ir platink jį!

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telei.: per Vyr. Štabą 56 nr. Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. sausio 28 d.

Nr. 5 (661)

Mes ir svaigalai.

(Blaivybės savaitės proga).

Daug šiuo klausimu buvo rašyta „Karyje“, nemaža skaitėme kituose laikraščiuose, bet dar nereikia, kad atvirą žaizdą turėtume pamiršti jos negydomai ir lauktume pačios užgyjant. Priešingai, tikrai atidžiai gydoma ir gerai prižiūrima žaizda iš lengvo pradės gyti ir ilgainiui visai išnyks. Taigi, bus pravartu dar keletą žodžių tarti šiuo tokiu svarbiu mums kariams ir visai jaunuomenei reikalu. Nenoriu būti pamokslininku, tačiau kiekvienas, šiek tiek protaujas ir išgilineš į dalyką, pastebės, kad tylėti negalima.

Gyvenimo aplinkybės paprastai padaro daugiau ar mažiau įtakos žmonių pažiūroms ir veiksmams. Praėjusio didžiojo karo žiaurios aplinkybės smarkiai supurtė visą pasaulį, neaplenkdamos nė mūsų šalies.

Girtavimas ir nedorovė smarkiau ir atviriau ėmė reikštis. Šitie blogumai veikia ne tik liaudį, bet ir inteligentiją. Su širdgėla tenka konstatuoti, kad tai pereina ir į naująją kartą — jaunuomenę, o iš jos ir į karius. Juk kariai — ta pati priaugančios jaunuomenės dalis.

Nekalbėsiu čia apie svaigalų kenksmingumą organizmui, apie pasėkas senatvėje ir įtaką žmogaus darbingumui ir psichikai. Apie tai, be abejo, ne kartą

esame girdėję iš savo dalies daktaro higienos paskaitų metu. Noriu į dalyką pažvelgti iš kitos pusės. Daug kas iš mūsų ligi šiol vis dar neįstengiam suprasti, kas kenkia mūsų darbo sąžiningumui, kodėl mums prikišamas apsileidimas ir kodėl, kartais, šnairai pažiūri į mus viršininkai. Pažvelkime į statistikos davinius ir pamatysime, kad šių dienų kriminalinės bylos, ištvirtimas, vagystės ir t. t., daugumoje įvyksta dėl girtavimo. Užtenka pasižiūrėti ne tik į miesto, bet ir į kaimo jaunimą ir nemaža pastebėsime gyvų lavonų, kurie nors lėtai, bet gesina savyje tą šventą gyvumo židinį ir dideliais žingsniais eina į gyvuosius kapus. Nors liūdna, bet reikia pripažinti, kad ir karių, ypatingai liktinių puskarininkių tarpe, randasi tokių, kurie neatsisako šią nuodingą taure ištuštinti.

Kartą Alfonsas, Arogo ir Cicilijos karalius paklaustas, kodėl jis beveik niekad negeria vyno, arba jei geria — maišo su vandeniu, kaip karaliui nepri-tinka? „Aš žinau“, atsakė karalius, „bet tie tik vartoja vyną, kurie nežino, kad vynas aptemdo protą ir kad šis apgaulingas, be saiko vartojamas gėrimas užgesina dvasios ugnį ir sielos energiją“. Tai yra karaliaus Alfonso žodžiai. Ar neturėtume ir mes kariai

Aviacijos bažnytinis choras (Žiūr. „Kar. Gyvenimas“).

Čepulio foto.

ta pat pasakyti apie svaigalus. Kas laukia mūsų tautą, jeigu jaunuomenė, tuo labiau kariai — vienintelė jos ateitis ir viltis — pradėtų gerti. Svaiginimasis ne tik kad nustelbia kilnias kario pastangas, aplamdo jo protą, bet pamažu žudo jį patį ir ateinančias visuomenės kartas. Nors ir retai, pradėjęs svaigintis, pats nepajusi, kaip pasinersi svaigalų jūroj, iš kurios išbristi jau daug sunkiau. „Pripratimas — antras priigimimas“, sako patarlė. „Žmogaus geidulys pradžioj tik voratinklis, paskui — stora virvė. Geidulys pradžioj — pašalinis, paskui — svečias ir pagaliau — namų šeiminkas“, sako Talmudas. Viena, antrą kartą pasidavus linksmai kompanijai, ilgai susilaukyti atrodo visai neįmanoma. Žmogaus valios pajėgos pradeda silpnėti, ir jis neįstengia pakilti aukščiau šios žemės purvo.

Paimkime pavyzdžių tiesiog iš gyvenimo. Ne vienas, manau, skaitytės ne tik „Karyje“, bet ir kituose laikraščiuose įvairiausių pasižadėjimų nevartoti svaigalų ir sumokėti tiems, kurie jai pastebės. Štai ką reiškia įpratimas. Vadinasi, žmogus tiek įpratęs svaigintis, jog net prieš savo nenorą nebegali nuo to atsisakyti. Teisingai yra kažkas pasakęs „Lengviau nugalėti kito stiprumas, kaip savo silpnumas“. Arba vėl ne vienas yra girdėjęs savo dalyse įvairių asmenų raštiškas sutartis visai, arba ligi paskirto laiko, nesisvaiginti. Tokius reiškinis reiktų sveikinti ir džiaugtis jais, nes jie kaip tik parodo, kad mūsų tarpe atsiranda vis daugiau ir daugiau susipratusių žmonių, kurie pramerkę akis, pastebėjo savo klaidą ir deda visas pastangas pasitaisyti. Aiškumo dėliai paminėsiu dar vieną pavyzdį. Vienoje dalyje tarnavo liktinis puskarininkis. Pamažu taip įprato girtauti, kad tiesiog be gėrimo, rodos, nebegalėjo gyventi, o norėdamas — progą surasdavo beveik kiekvieną dieną. Ne tik kad pragerdavo visą algą, nepanaudodamas jos geresniam tikslui, bet tiesiog skriausdavo save ir prisidarė nemaža skolų. Galų gale susipratęs ir draugų įkalbėtas pasižadėjo nebegerti. Bet štai, kelioms dienoms praslinkus, grįžta iš atostogų draugai, susibrauna kambarin ir ant stalo pastato „luktuves“. Bandomasis momentas — išlaikys, ar ne, kiekvienas sau galvoja. Juk taip įpratusiam gerti nepasinaudoti tokia proga, tiesiog kankynė. Ir iš tiesų, išėjęs už durų verkė žmogus, bet negėrė. Savo žodį išlaikė. Šiandien ne tik kad išsikasė iš skolų, bet džiaugiasi ir patenkintas nugalėjęs pats save. Taigi, matome, koks kenksmingas ir kaip sunku šį biaurų paprotį pamesti.

Mes turim gerai pažinti svaiginimosi išdavas, kad tuo ne tik sustiprėtume prieš tą pagundą, bet savo pavyzdžiu, darbu ir žodžiu paveiktume ir kitus. Argi turime atsilikti nuo visų kultūringų šalių jaunuolių ir karių, kur taip aktingai su tuo kovojama? Kiekvienam kariui būtina yra žinoti, kad svaigalai yra įvairiausių nedorybių šaltinis. Ne vienas, manau, girdėjo atsitikimų, kad per svaigalus vienas ar kitas nustojo savo viršininkų pasitikėjimo, nustojo gero vardo, tarnybos, išėikvojo svetimus pinigus ir galų gale atsidūrė kalėjime.

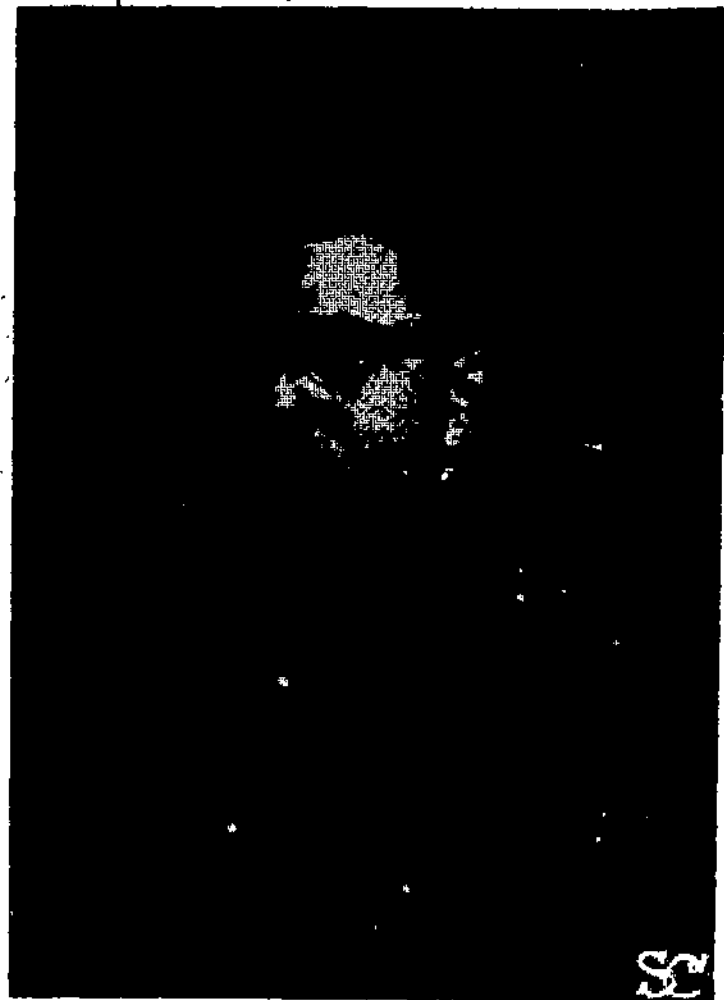
Svaigalai ardo šeimos laimę ir žudo jos narius. Turime nemaža pavyzdžių iš nelaimingų girtuoklių šeimų likimo. Ar daug rasime mergaičių, kurios panorėtų būsimą savo vyrą turėti girtuoklį? Ar gali visa prageriantis vyras išlaikyti šeimą ir įnešti jon linksmumo ir pasitenkinimo. Aišku — ne. Girtuoklių šeimas lydi vargas ir ašaros.

Naujas „Latvijos Kareivio“ redaktorius.

Latvijos kariuomenės dienraščio „Latvijos Kareivis“ redaktorių paskirtas pulk. lt. Aleksandras Plensners, kuris buvo pirmuoju šio laikraščio redaktorių. Paskutiniu metu pulk. lt. Plensners redagavo žurnalus „Militaru Rakstu Krājums“ ir „Aizsargs“.

Malonu pažymėti, kad pulk. Plensners visada buvo nuoširdus lietuvių tautos draugas. Jo redaguojamuose leidiniuose nemaža buvo įdėta ilgesnių ir trumpesnių rašinių apie Lietuvą. Linkime naujam redaktoriui panašių darbų, kurie gaivintų latvių kariuomenę, labiau mus suartintų ir tuo stiprintų Latvijos ir Lietuvos bendrą saugumą.

Senasis redaktorius pulk. lt. Mednis paskirtas vyriausiojo štabo mokymo skyriaus dalies vedėju.

Pulk. lt. Plensners.

Tautoje išgalėję svaigalai, kaip rodo istorijos patyrimas, žudo tautas, naikina jas ir priverčia užleisti vietą doresnei visuomenei. Kas pražudė galinčias Romos ir Graikų valstybes, su tokia aukšta kultūra, jei ne svaigalai su visomis jų išdavamis — ištvirkimu ir t. t.?

Gerias žmogus ne tik kad visur sutinkamas su nepasitikėjimu, bet su juo tiesiog nesiskaitoma. Ar daug rasime viršininkų, kurie norėtų turėti savo tarnautojus girtuoklius? Juk nepaslaptis, kad ieškant tarnybos beveik visur reikalaujama atestacijos su pažymėjimu apie blaivumą. Kaip gali žmogus sąžiningai eiti pareigas ir gerai atlikti darbą, būdamas beveik visada apsvaigęs ir tik retkarčiais sveiko proto. Aišku savaime, kad tokiu žmogumi kiekvienas, kaip galint greičiau, stengiasi nusikratyti.

Mūsų tauta yra maža. Mūsų gyvenime daug greičiau atsilieps ir bus pastebimas vienas ar kitas nenormalumas. Tad ar galime mes, kurie kasdien budime tautos saugumo sargyboje, būti apsvaigę ir pūną gyvi lavonai? Ar skaitysis kas su merdintiomis silpnomis būtybėmis? Aišku ne. Mes turime būti laisvi nuo šio biaraus papročio. Vienas garsus žmogus pasakė, kad: „Laisvas yra ne tas, kurį norai valdo, bet tas, kuris pats savo norams viešpatauja, arba, nepripažįsta savo geidulių diktatūros“.

Todėl, jei mūsų širdyse yra bent kiek meilės savo tautai, jei mums nors truputį rūpi mūsų šeimų ir naujųjų kartų likimas — stokim kovon su svaigalais. Ne kitus pirmiausia griebkim raginti blaivėti, bet tą darbą patys nuo savęs pradėkim.

B. B-k a s.

Prieš 14 metų.

(Iš kun. J. Tilvyčio atsiminimų).

1919 m. sausio mėnuo. Tamsi nešalta naktis. Vokiečių Šėtoje kaip ir nėra. Visa Šėtos valdžia valsčiaus tarybos rankose. Aš jos pirmininkas, aš turiu ir vieną kitą šautuvą, tačiau man neramu: bolševikai Ukmergėje ir Panevėžy. Jau 12 val. nakties. Kažin kas beldžiasi į duris. Mano draugas kun. F. Kapočius manęs vieno neleidžia išeiti. Einame abu.

— Kas čia?

— Tėvynės sargas.

Įleidžiu. Įeina Stasys Balčas. Rudine apsilvilkęs, juosta nusmukus, išvargęs, apžėlęs...

— Iš kur? Kas girdėti?

— Dabar iš Ramygalos. Bolševikai Panevėžy. Yra jų per 30. Važiuojame Kaunan, gal gausime kulkosvaidžių.

— Gal esate nevalgę?

— Dėkui, nevalgysime. Mums duokit arklius į Kauną važiuoti, o trečią joti atgal į Ramygala su pranešimais.

— Gerai. Svetys išsiėmė iš kišenės Lietuvos žemėlapi (iš kalendoriaus išplėštą), pažiūrėjo...

— Šėta, čia svarbi pozicija! Na, tai su Dievu klebone, jau, rodos, arkliai yra. Greitai su kariuomene čia ateisime.

— Dievuliau mano, ar tik ne sapnas! Po kiek laiko, vakare, atvyko Ramygalos keliu pirmosios mūsų ginkluotos jėgos Šėton. Jų vadas buvo Variakojis. Čia neilgai tebuvo. Persikėlė į Kėdainius. Vienas už kitą baisesni gandai apie bolševikus.

1919 m. sausio mėn. 13 d. pietų metu įeina šikšniniais rūbais, matytas, iš kalbos pažįstamas, žmogus. Tai buvo politinis komisaras, vyriausias Kronštade tribunolo teisėjas, Jonas Bikelis, gimęs Pikčiūnų kaime, Vajasiškių parapijos. Jis kadaise tarnavo bernu pas mano kaimyną. Gyrėsi — eina paskui jį du pulkai kariuomenės. Jis pareiškė, kad Šėta jau esanti raudonarmiečių valdžioje.

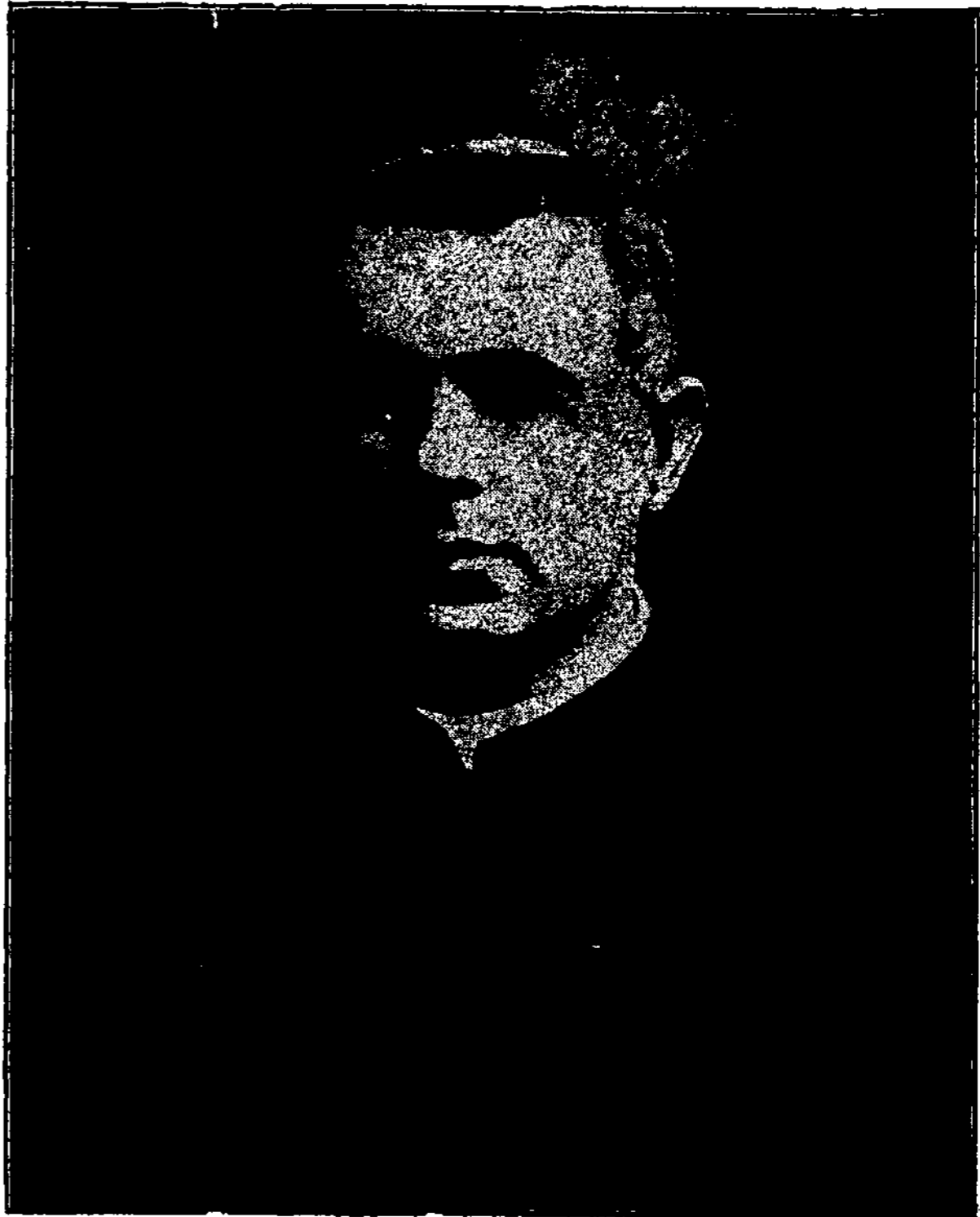
Siurpas nupurtė visus. Žiūri kambarius. Išsirinko sau ir palydovui vieną. Čia nakvosias. Dar blogiau... Vakare ateina buvęs tuomet Kaplių pradžios mokyklos mokytojas Jurgis Kiaunis, vakar dieną išdrožęs aikštėje prieš bolševikus prakalbą. Einame komisarą klausinėti „gnaibyti“ apie bolševizmą. Kiaunis gerokai susikirto. Jo norėta Bikelis suimti. Daryta net žygių, būtent, ieškota draugų miestely, tačiau nė vieno nesurado.

Rytą komisaras, išėjęs miestelin, sužinojo, kad mokytojas Kiaunis ieškojęs draugų jį suimti. Sugrįžęs klebonijon Bikelis man prikaišiojo, kam aš tokius žmones leidžias klebonijon, kaip Kiaunis. Pats su palydovu išdūmė Ukmergės link.

Po geros valandos atvažiuoja Jurgis Kiaunis, Edvardas Požėla ir Vytautas Gintautas, pasiruošę savanoriais į Kėdainius. Sustojo ties klebonija (dabar 4 kl. mokykla), paėmė iš manęs šautuvą ir važiuos į Kėdainius. Tik pasipylė miestely būrelis raitų bolševikų, buvę jų arti 10. Aš, tą pastebėjęs, kuo greičiausiai patariau saviesiems Pagirių keliu važiuoti iš miestelio, nes dar tenai nepastebimi gali išsprukti. Išvažiavo laimingai. Bet Kiaunis, matyt, nutarė tą pačią dieną vykti į Kėdainius. Jis aplink miestelį — marš į Kėdainius. Netrukus bolševikai, suėję į kleboniją, pareikalavo lašinių pusryčiams:

josią Kėdainių imti. Jie pusryčiauvo ilgoką valandą. Paskui išdūmė Kėdainių „gimnazistų“ išgainioti pas mamas: taip jie vadino Lietuvos savanorius.

Kiaunis baigė prijoti Kėdainius, rodos, ties Kaplių kaimu jau buvo, susitiko du mūsų raitelius ir trise joja šnekučiuodamiesi į Kėdainius. Bolševikai bežiūrint pasivijo Kiaunį, baisiai primušė, ypač mušė jį komisaras, keršydamas už vakar dieną; mat, pažino. Kai Kiaunis apalpo, atrodė jau nebegyvas, tuomet tik liovėsi mušę.

Kun. J. Tilvytis — Žalvarnis.

Bolševikai po to įvykio nebejojo toliau, bet grįžo Šėton. Jodami sugalvojo, kad reikia nudėti Šėtos klebonas, kam jis Kiaunį į Kėdainius siuntė. Atjojo baisiai įpykę miestelin, baisiai rekaudami:

— K stienke nastojatielia!*)

Man žydelis pranešė, kad pasislėpčiau. Aš netikėjau, kad su Kiauniu taip atsitiko, nes jis iš Šėtos visai į priešingą pusę buvo išvažiavęs. Nesislepiu. Sueina klebonijon visa 10 bolševikų. Apstoja mane ratu. Bikelis vaikščioja piktas, man jau skaito nusi-kaltimus: be bausmės tas palikti esą negalima. Aš neatsimenu viso, ką sakiau. Tik geriausiai juos įtikinau pasakęs, kad bolševikai su kariuomene nenori kovoti ties Kėdainiais, o vien tik su beginkliais kunigais, lyg kad jie būtų kokie komendantai, o mokytojai būtų klebonų vergai...

Po to įvykio bolševikų daugiau apsigyveno Šėtoje: apie 60 žmonių vieną vakarą atsibaladoja. Man su vikaru skyrė vieną kambarį, o šiaip visą kleboniją užėmė. Tačiau gulti eidami klausinėjo, kiek kilometrų iki Narvos. Tenai juos, mat, pamušė. Paaiškėjus, kad toli, užmigo.

*) Prie sienos klebonai!

Po kelių dienų atėjo iki 600 bolševikų — „dva litovskich polka“.

Rodos, vasario mėn. 4 — 5 d. atėjo klebonijon rusų studento rūbais apsivilkęs jaunikaitis. Pasisakė esąs Tamošiūnas iš Daugailių. Jisai mane pažįstas. Jam reikia pabūti Šėtoje porą dienų. Prašo buto. Aiškinau, kad nebe aš valdau namus. Jis man sako:

— Tai nieko, kur čia štabas? Rekomenduojasi vienam bolševikų karininkų, kad esąs studentas, ieškas Šėtoje klebono žinioj esančių mokyklų mokytojo vietos. Jisai taip mokėjo štabą sužavėti, kad dvi dienas geruoju gyveno. Tačiau dieną pradėjo rūpintis namo. Laimingai jam pavyko išvažiuoti. Būta konr-žvalgo. Viską puikiai sužinojęs vyko pas savuosius. Po kelių dienų, pirmadienį, rodos, vasario 10 d. Panevėžio atskiro bataliono savanorių kariuomenė su keliolika vokiečių talkininkų po pietų apsupę Šėtą iš trijų šalių (apsuptiems bolševikams tik atgal į rytus teliko kelias), išvijo bolševikus. Bolševikai bėgdami metė šautuvus, milines, diržus, paliko 2 dėžes proklamacijų ir literatūros, 18 telefonų aparatų ir kito turto. Daugiau bolševikai jau Šėton nebegrižo.

Kaip 600 bolševikų galvotrūkčiais bėgo, manėm visi, kokia turi būti galybė. Vaizdavomės labai daug. Betgi nebuvo daugiau kaip 60. Kun. Kapočius man sako:

— Aš, pamatęs pirmąjį lietuvi kareivį, vis viena kas jis bus, apkabinsiu glėbin, o paskui atsiprašysiu už drąsą.

Ivyko ne taip, kaip manė. Mat, jį du parapijiečiai neteisingai įskundė Kauno štabui, kaipo bolševikų prietelių. Vyriausiojo štabo įsakymu atėjo du kareiviai jo areštuoti. Netrukus paaiškėjo, kad šmeižtas. Nesuėmė.

Bolševikai, iš Šėtos išbaidyti, atsidūrė tą pačią dieną Ukmergėj. Betgi netrukus vėl grįžo į Pagirius, Siesikus ir t. t.

Tiekimo komisaras Pagiriuose susirinkusiems žmonėms ėmė įrodinėti, kad būsianti reikalinga javų rekvizicija Rusijoj badaujantiems „tavorščiams“, kurie jau treji metai užmiršę duonos skonį: samanas valgo. Suūžė minia. Komisaras nutraukė kalbą. Kai kuriems atėjo mintis ginkluotis ir vyti bolševikus iš Lietuvos. Po to triukšmingo susirinkimo susilaukiau iš Pagirių ir Siesikų 13 svečių, savanorių, kurie, susižinoję su Kėdainių kariuomene, organizavo Šėtoje atskirą kuopą. Prašo leisti apsigyventi jiems klebonijoje. Tik tik buvau po gaisro atstatęs naują kleboniją... Leidau. Išsirinko vadu J. Reikalą ir pavaduotoju — Dėdelę Stasį. Dvi dieni pasiruošę ėmė veržtis į mūšį su bolševikais. Jau 17 savanorių. Eina į Pagirius savųjų ginti. Puikus pasisekimas. Grįžta nugalėtojai dainuodami. Žinoma, likti Pagiriuose neturėjo pajėgų. Šis žygis savanorius labai padrašino. Netrukus dešimtimis ėmė rinktis savanoriai. Vyriausias štabas nesuskubo karininkų jiems ganėtinai surasti. Pav., buvo karininkas Čechavičius, kuris nemokėjo lietuviškai. Betgi, kad jo darbas buvo reikalingas, laikinai ėjo pareigas.

Idomus buvo raitelių organizatorius Matas Reila. Tai stačiai senovės karžygių tipas. Kur tik jis pasisuks, viena jo išvažda taisy kareivių ūpą. Tai tikras „Bova bogatyr“. Apie jį buvo susidarę pasakingų dalykų. Čia jis vienas tris bolševikus nuginklavęs atvarė Šėton, čia vėl kur kas didesnę bolševikų būrį į pelkes suvarė... Ypatinga jo išvažda. Vyras

didelis, plaukai ir ūsai ilgi, plačių pečių. Jo arklys žaibu skrenda. Jaunimas paskui jį įtvotrukčiais: su Raila nebaisu joti pirmyn.

Be galo dyla atmintyje praeities pergyvenimai. Maniau, sėsdamas rašyti, labai daug prirašysiu, betgi nuolat reikia sustojus galvoti, kažin, begu visa atitinka tiesai. Taigi ir šias žinutes patiekęs, nesu tikras, ar ligi smulkmenų teisingai aprašiau. Atleis man, jei kas negerai nušviesta. Man rūpėjo, kiek aš dar atsimentu, surašyti medžiagą rengiamai Panevėžio bataliono, dabar 4 p. p. kovų knygai. Gerai būtų, kad visi, kas ką žino, rašytų, nes, dar ilgiau laukdami, visai pamiršime.

Tų atsiminimų autorius kun. J. Tilvytis (rašytojo slap. Žalvarnis) 1931 m. gruodžio mėn. 24 d. staiga mirė. Dar gruodžio mėn. 20 d., siūsdamas atsiminimų pluoštą, rašė: „Aš turėčiau dar įvairių epizodų iš Šėtos laikų. ... prieš Naujus Metus esu užverstas darbu. Jokiū būdu negalėsiu parašyti. Gal po N. M. „Naujoj Romuvoj“ kaip nors parašysiu“. Bet... mirtis nutraukė jo gyvenimo siūlą dar nesulaukus N. Metų... Tad, vietoj padėkos už palankumą ir papildymą atsiminimais mano ruošiamos knygos, tariu: — Amžina atilsį duok Jo vėlei, Viešpatie!

Stepas Dykūnas.

SURMINO ŽYGIAL

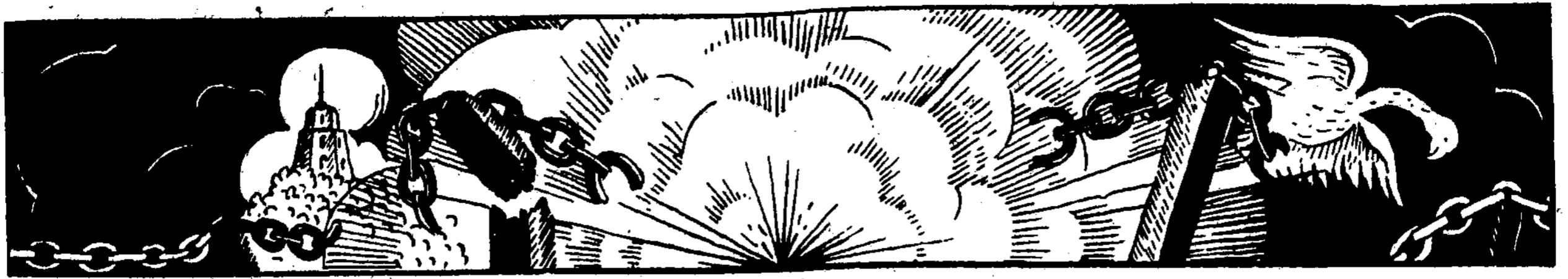
Kolainių pilies gynimas.

Senovėje lietuviai turėdavo daug gabių ir drąsių karo vadų. Nors ir negausūs istorijos šaltiniai, tačiau išlaikė vieno kito jų vardą ir žygių aprašymą. Čia papasakosiu vieno tokio vyro, Surmino, žygius.

1289 m. Surminas buvo Kolainių pilies komendantas. Kolainių pilis stovėjo Nemuno krante ir saugojo šį svarbų kelią į Lietuvą. Tais metais šv. Jurgio dieną kryževiviai, atplaukę laivais, apgulė pilį, dalį kariuomenės išsiuntę terioti apylinkes. Kolainių pilyje tebuvo 120 vyrų įgulos. Surmino drąsinami, jie atkakliai gynėsi. Kryževiviai atakavo pilį per visą dieną, vakare tik 12 įgulos vyrų tebuvo sužeistų. Tačiau nieks nemanė gyvas pasiduoti. Jau temo. Netikėtai pasigirdo didelis triukšmas: tai išsiūstoji terioti vokiečių dalis grįžo. Pilį atakavusiems kryževiviams pasirodė, kad lietuviams atėjo pagalba. Pilį palikę, ėmė bėgti, sėsti į valtį ir keltis į kitą pusę Nemuno. Bematant prie pilies neliko nė vieno kryževivio. Pasinaudodamas kryževivių stovykloje kilusiu sumišimu, Surminas su sveikaisiais ir sužeistaisiais įgulos vyrais paliko pilį. Supratę klaidą, kryževiviai grįžo, bet labai nusivylė teradę apgriautas pilies sienas. Jas sugriovė, grįžo į Prūsus.

Sugauna kryževivių žvalgus.

Surminas, kryževiviams pasitraukus, Kolainių pilį vėl atstatė. Kartą sargyba pastebėjo keletą ginkluotų kryževivių laivų, kurie žvalginėjimo tikslais plaukė Nemunu aukštyn. Surminas sumanė kaip nors vokiečius į krantą išviloti. Tam reikalui išsiuntė 60 ginkluotų vyrų, kurie, pasislėpę Nemuno kranto krūmuose, laukė grįžtančiųjų kryževivių. Pasirodžius jų laivams, išbėgo jaunas lietuvis, persirengęs mergaite, ir, rankas laužydamas, ėmė šaukti: „Esu lenkė, vergaujanti lietuviams, kenčiu didelį vargą. Meldžiamieji, pasigailėkite manęs ir gelbėkite!“ Į krantą priartino komendantas laivas. Tariamoji lenkaitė staiga griebė kryževivių numestą lyną ir ėmė tempti. Iš krūmų iššokę lietuviai vokiečius išmušė ir laivą paėmė.

Lietuvio kerštas Vytauto Didžiojo laikais.

„Daug yra kovos būdų, žiauriausias jų kerštas. Naudosiuos ir tuo būdu, jei kito neliko, mano brolių teisės ir Lietuvą ginti...“

Gyvenimo kelias ne rožėmis klotas — dyglių daugiau, negu rožių. Vieni, gyvenimo kelią eidami, eina tiesiai prie tikslo, kiti stengiasi gudrumu kliūtis nugalėti. Pirmųjų kelias yra sunkus — antriesiems reikia parodyti daug karžygiškumo. Pasiekia tikslą tik tie, kurie siekiama švyturio nė valandėlę iš akių neišleidžia, kurie jo nuolatos ilgis, kurie pamilsta savo siekiamą idealą dar jo nepasiekę.

Tokį kelią eina atskiras žmogus, eina atskiros tautos ir visa žmonija. Labai dažnai gyvenimo kelias dar labiau pasunkėja, nes tie, kurie neįstengia tiesos keliu eiti, pavydo pinklėmis stengiasi praeinančius trukdyti. Vieni pavydo ir klastos pinkles nugali atviroj kovoje ir eina toliau, kiti panaudoja klastingiems klastingus būdus. Kiekvienas amžius turi savotiškus kovos etikos būdus, ir jais naudojasi. Dažniau abu kovos būdai tarpusavyje pinasi, su etikos reikalavimais nesiskaitoma. Ir kova eina tol, kol siekiantysis savąjį tikslą pasiekia.

Kova trukdo eiti pirmyn, todėl vieni, trūkdančias kliūtis nugalėję, skuba toliau, kiti dar keršto ugnimi savo trukdytojus baudžia. Baisus kovos būdas — kerštas, bet dar baisnis dalykas netekti siekiamo idealo dėl pavydo ir klastų! Dažnai tik baisus kerštas sunaikina tą blogą, kuris nesunaikintas ne kartą dar kelią pastotų.

Daug ir įvairiais būdais teko kovoti lietuviui. Ne kartą teko panaudoti ir kerštą, kad savo gyvybę apgintų. Neilgai gyveno ramiai lietuvis girių glūdumoje, neilgai džiaugėsi neliečiamas kaimynų.

Trylikto amžiaus pradžioje įsikūrė lietuvių vakarų sodybų pakraščiuose kryžiuočių ordinas. Lietuvio gyvenimas pasunkėjo. Naujieji kaimynai, gražiais tikslais prisidengę ir skelbdamiesi naują šviesą nešą, pradėjo puldinėti lietuvių sodybas, jas deginti ir plėsti. Lietuvis pasiryžo nepasiduoti. Kryžiuočiai degė pavydu. Vakarų sodybos — prūsai paplūdo kraujuose: ilgai ir narsiai gynėsi, bet neišlaikė, buvo išžudyti ar pagrobti nelaisvėn. Tik sriaunųjį Nemuną pasiekę kryžiuočiai sustojo. Ar nedrįso peržengti ją, ar ruimingos 'girios' paklysti pabūgo? Ne, daugiau pabūgo jie lietuvių kilpinės ir kardo, nes lietuvis pasiryžo geriau mirti, bet nė pėdos toliau nesitraukti.

Palengva slinko metai. Lietuvis sutvirtėjo, bet ir kryžiuočiai daug klastų spėjo naujų sugalvoti. Kaip Baltijos jūros krantų varomos vėjo smiltys naikina kiekvieną žolelę ir kvepiančias gėles, gražias lankas paverčia dykumomis, taip pavydo varomi kryžiuočiai klastomis naikino pavergtus prūsus ir veržėsi tolyn į rytus. Nuo dangaus skliauto retai tepranykdavo siaubingos gaisrų pašvaistės. Žudynės buvo neapsakomos. Įpuolę kryžiuočiai nepasitenkino plėšimais ir gaisrais: vogė moteris, vaikus ir gabeno į savo tamsias pilies. Išauginę sugautus vaikus, vedė kautis prieš savo tėvus ir brolius. Tyčiojo-

Vis dėlto pataisiau balsą...

Jei nebūtų pakliuvęs į mano rankas š. m. „Kario“ 3 nr., kuriame buvo įdėtas „ilgaausio galvočiaus“ Kerpės straipsnis, aš ir toliau nebūčiau nieko jums sakęs. Bet dalykas virto kitaip. Bevartydamas „Kario“ puslapius, užtikau riebiomis, kaip mėsininko žmona, raidėmis parašyta: „Ir nunešė mano gabumus...“ Kas nunešė, kur nunešė — iškart nepasakytą, nes antraštė baigiasi trimis dideliais taškais. Na, manau sau vienas, reikia gi biškį panagrinti tą nelaimingąjį sutvėrimą. Kodėl jis taip, vargšas, nusi-skundžia?...

Pradedu... Skaitau vieną eilutę — apie gimimą ir mirimą kalba, skaitau antrą — apie „ašarų pakalnę“, skaitau trečią — apie antausių skaldymą, skaitau ketvirtą — apie liepto galą užgiedojo. Na, manau sau, čia tai nevisai teisybę „pliurpi“. Mano 21 metų gyvenimo praktika truputį kitaip sako. Nusistačiau straipsnį pervaryti iki galo.

Iš palovės išsitraukiau tėvo sukaltą, iš namų atsivežtą, dėžutę, pasidariau patogią sau sėdynę, užverčiau koją ant kojos ir pradėjau toliau „slebizavoti“. Užmiršau net ir poilsio laiką. Pusę valandos paprakaitavęs, baigiau nelaimingojo Kerpės atsimi-

nimus. Vargšas baigia žodžiais, kad „prieš vėją papūsti sunku“. Nėra jau taip sunku, pagalvojau, nes prisiminiau savo gabumus, kuriuos pajutau atėjęs į šį gero ir blogo pilną pasaulį. Likau nepatenkintas... Ką jis čia, po šimts pypkių, kalba?... Jei jis save genijumi negali padaryti, tai dar nereiškia, kad toki jau taisyklė yra. Ne! Kas gi bebūtų, jei žmogus tik iš prigimties gautų gabumus. Kur gi tuomet dėtis tokiam vargšui, kaip man?... Juk aš atsikrausčiau į pasaulį nė kiek negudresnis už savo tėvą, kuris nieko daugiau nemokėjo, kaip tik plūgą valdyti ir pančius sukkti. Ne kartą girdėdavau, kaip motina su pasigailėjimu tėvui sakydavo: „Klausyk, tėvai, iš šito mūsų vaiko, tur būt, nieko neišeis. Visada jis toks suniures... Kalba, lyg iš po žemių“. „Nieko, nieko, močia, gal dar pasitaisys“... — visuomet atrėždavo tėvas, nors jokių pasitaisymo žymių pas mane nepastebėdavo. Kalbėdavau aš, lyg užtroškusi žuvis.

Dienos bėgo, o aš augau toliau. Ūgis didėjo, rankos ir kojos ilgėjo, liemuo storėjo. Pradėjau pažinti pirmas abėcėlės raides ir pradėjau po truputį galvoti. Tuomet jau supratau, kad su savo silkės balseliu toli nenuvažiuosiu. Vilkai žino, kodėl jis toks keistas buvo. Žmonės visai pasakojo. Vieni sakė, kad dar jaunas esu — kai paaugsiu, sutvirtės, kiti kalbėjo, kad per mažai šaukia mažas būdamas tretį, kad esu smarkiai sutrenktas, o daugiausiai ma-

si kryžiuočiai, lietuvi prieš lietuvi kautis siūsdami, bet nenumanė ir nežinojo, kokią puotą sau rengia. Nežinojo, kad lietuviu laisvam krašte bairus kerštas bręsta ir greitai plinta po visą šalį, nuo Baltijos krantų iki Panerių aukštų kalnelių, iki Gardino stiprios pilies. Prasidėjo keršto dienos. Daug kartų naršūs lietuvių kunigaikščiai vedė stiprias kariuomenes į kryžiuočių kraštą, daug kartų degė jų aukštos pily ir turtingos sodybos. Tik tokio keršto nieks dar nebuvo matęs, nieks nebuvo girdėjęs, kokį sumanė kryžiuočių nelaisvėje auginami lietuvių vaikai...

Ryškiausi iš to laiko lietuvi keršto pavyzdį duoda A. Mickevičius poemoje iš Lietuvos ir Prūsų praeities „Konradas Valenrodas“. Pasakoja jisai apie vieną jaunikaitį, kuris mažas kryžiuočių puolimo metu buvo paimtas nelaisvėn. Kryžiuočiai davė jam Valterio vardą. Mažas Valteris augo mistro rūmuose. Norint svetimą vardą turėjo, bet dvasia liko kaip buvęs lietuvis. Nuolat ilgėjosi jis savo šalies, sapnuodavo brangiuosius motinos, tėvo ir brolių paveikslus.

Rūmuose nerimo. Dažnai bėgdavo pas buvusį pily lietuvi vaidilą, kuris taip pat buvo paimtas nelaisvėn. Vaidila kalbėjo jam apie jo sapnuojamą, pasiilgtą Tėvynę, giesmes giedojo ir nuliūdusią širdį vis guodė. Po tokių pasikalbėjimų Valteris dar labiau ilgėjosi Tėvynės, dar didesnis buvo noras greičiau grįžti pas savuosius. Neapykanta kryžiuočiams diena iš dienos vis labiau augo. Suaugęs geidė į Lietuvą bėgti ir iš ten kryžiuočiams keršyti, bet senis vaidila jį perkalbėdavo tardamas:

„Laisvas riteris gali ginklą sau rinktis ir su lygiomis pajėgoms gal stoti į atvirą kovą; tu esi vergas; vienas tēr ginklas vergų — išdavimas;

dar pas vokiečius lik ir karo mokslą pažink, išitikėjimą jų išigyk, paskui pažiūrėsi“.

Paklausė Valteris vaidilos ir pas kryžiuočius liko, bet pirmam mūšy su lietuviais, kada pamatė lie-

tuvių vėliavą ir karišką giesmę išgirdo, šoko prie savųjų ir senį vaidilą su savim patraukė. Baigėsi karas. Valteris su vaidila, kuris Albonu vadinos, apsigyveno pas Kęstutį. Patiko Valteris Kęstučio dukteriai Aldonai, jis pamilo ją ir vedė. Valteris buvo smagus, bet nebuvo laimingas; per daug kilnią sielą turėjo, kad laimingas jaustųsi namie, matydamas daug nelaimeių Tėvynėi. Prisimena jis savo pažadus vaidilai: suruošti smūgį kryžiuočiams, kokio nieks dar nėra matęs. Albonas pasižada jam padėti, todėl abu nusprendžia grįžti pas kryžiuočius, įsitarnauti jiems, kad Valterį kryžiuočiai mistru išrinktų, o paskui jų pačių kardu iš vidaus juos sunaikintų. Išėjo Valteris ir Albonas, Kęstutis palydėjo juos, tardamas šiuos žodžius:

„Jei lemta, kad taip jau būtų, te dievai tau padeda, Valteri, veikt, kaip matysi, o ašai čia kausiuos, kaip kovėsi tėvai. Ir jei tektų žūt — pastarose mintys nušvis man bent toji Vilties kibirkštėlė, jog gal ryt — poryt Lietuva pamatys atkeršyta mano ir tūkstančių kraują, ir gaus sau pagalbą, iš kur nesikliauja...“

Valteris ir Albonas nuėjo pas kryžiuočius, įsitarnavo jiems. Po kiek laiko paprasta valstietė persirengus atvyko į Marienburgą ir Aldona. Ji įstojo į vienuolyną. Dažnai Albonas suvedavo Valterį su Aldona pasikalbėti.

Buvo mistro rinkimai. Valterio noras išsipildė: kryžiuočiai išrinko jį. Nuo sugrįžimo atgal pas kryžiuočius ir rinkimuose Valteris vadino save Konrado Valenrodo vardu. Išrinkus mistru, Valteris — Konradas pradėjo vykdyti savo planą. Spaudė kiek galėdamas kryžiuočius, o kovas prieš lietuvius vis kreipė į šalį. Viešai jis gyrė riterius, bet slapčia vykdė savo planą. Kryžiuočiai nesuprato, kokį smūgį jiems ruošia Konradas.

Kartą, per puotą, kada Vytautas buvo atvykęs pas kryžiuočius prašyti pagalbos prieš Jogailą, Kon-

ne pykdydavo kaimo bobučių kalbos, kurios sakė, kad tai yra piktų dvasių darbas.

Suėjo 21 metai. Ugi pritempiau net iki 178 cm. Krūtine, plaučius irgi, rodos, neblogiausios rūšies turėjau, bet mano, vargšas, balselis vis dėlto toks pat pasiliko.

Vieną gražią pavasario dieną gavau šaukimą stoti naujokų ėmimo komisijon. Nuvykau. Atėjo ir mano eilė pasirodyti. Priėjau prie stalo, už kurio sėdėjo bent keli stori ponai. Kas jie tokie buvo — nežinau, bet gerai atsimenu, kad man jie buvo bairūs. Vienas pabarškino krūtine, antras apčiupinėjo kūno sudėjimą, trečias paklausinėjo ir, bendrai pasitarę, pasakė, kad kariuomenėn tinku.

— „Bet, ponai, mano balsas...“ — užgiedoju silkės balseliu.

— „Nieko, nieko... Balsą turi gerą!“ — atsakė vienas ponų, kuris man bairiausias atrodė.

— „Aš, ponai, negaliu dainuoti...“ — mėginau pasiteisinti.

— „Išmoksi ir uždainuosi“, — atrėžė man ponas ir pasilenkęs ant stalo pradėjo vartyti visokius popierius.

— „Ką čia su jais bekalbėti“, — pagalvojau ir apsisukęs nudrožiau durų link. Taip ir likau aš kareivis su silkės balseliu.

Atvykau į kariuomenę. „Ką gi dabar daryti?... — galvoju. „Juk reikia imtis kokių nors priemonių, kad pataisčiau savo balsą“. Nutariau taisyti balsą dainomis. Tuoju pradėjau ieškoti gerų draugų, kurie moka dainuoti. Suradau. Netrukus išmokau dainos žodžius ir gaidą: „gaspadinė ant Sekminių išsivirė daug kiaušinių...“ Daina smagi ir man ji patiko. Patiko ji ir kitiems mano draugams. Kai tik atliekama valandėlė ateina, aš ir šaukiu: „vyrai, „gaspadinę“ užtraukim!“ Draugai visuomet mano sumanymams pritardavo. Jaunas kareivis Bimbaldas užvedavo, o mes visi padėdavom. Gaidą aš visai gerai pramokau. Jau ir vienas, be didelio vargo, galėdavau užtraukti. Dar keletą dienų pasitreniravęs, sugalvojau iškrėsti „šposą“ ir nustebinti savo draugus.

Gražią pavasario dieną, kada, baigę dienos užsiėmimus, rikiavomės ant aikštės eiti į namus, aš galvojau apie savo dainą ir tyliai, kaip uodas, niurnėjau panosėje savo „gaspadinės“ gaidą. Staiga vadas sukmandavo „ramiai“ ir mano gaida nutrūko. Bet vis tiek aš apie ją galvojau. Pasisukėm dešinėn, sudvejinom gretas, paėmėm šautuvus ant peties ir išgirdom vado komandą: „žengte marš!“ Aš savo gaidą vėl pradėjau tyliai niuniuoti. Laukiu, kada vadas įsakys dainuoti, o šalto ir šilto kraujo kovės bėgioja po mano visą kūną. Dainą nutariau pradėti, pagal dešinę koją, nes pagal kairę visuomet užtrauk-

radas dainuoja svečiams dainą apie maurų kovas su ispanais. Dainoj nupasakoja jis, kaip keršijo maurai ispanams, apkrėsdami juos maro liga... Tik ne apie maurus jis svečiams dainavo... Vytautas gavo pagalbą kryžiuočių, bet grįždamas kovoti su Jogaila, nekariavęs susitaikė ir, savo talkininkus sumušęs, sudegino dar keletą jų pilių. Konradas, tai matydamas, dvasia džiaugėsi ir ginti kraštą nuo lietuvių puolimų nesiskubino. Įsiutę kryžiuočiai, Konrado vedami, puolė Lietuvą. Konradas vedė juos, bet mažai jais tesirūpino. Ilgai nusitęsė karas: kryžiuočiai turėjo daug nuostolių, o karo laimė buvo lietuvių pusėje. Konradas pats pirmasis apleido kovos lauką ir grįžo į Marienburgą. Iš visos kryžiuočių kariuomenės liko tik nedidelis būrelis apdriskusių, išalkusių ir išvargusių riterių, kurie sugrįžo, sekdami Konradą. Tik dabar pradėjo suprasti kryžiuočiai, kad „žmogus, turįs Valenrodo vardą, visai ne Valenrodas“. Susirinko slaptoji taryba ir nutarė Konradą nužudyti. Konradas apie tai slapčia sužinojęs, nė kiek nenusiminė. Dvasia buvo tvirtas. Suprato, kad dabar jau reiks mirti. Nakties glūdumoje nueina jis prie bokšto ir pasakoja Aldonai:

„Lietuviai jau prūsų
šalyje ruošias. Regi: aušra tūno!
Tai gaisras siaučia; mūsų priešas didis
per šimtą metų žaizdų neišgydys...“

Atsisveikina Valteris — Konradas su Aldona, grįžta į savo rūmus. Visą dieną praleidęs kambaryje, saulei nusileidus, jis atsisveikina su Albonu, ginkluojasi ir dar žada eiti pas bokštą. Išėiti jau netenka. Girdi ginkluotus vyrus veržiantis į jo rūmus. Išsiima kardą ir išgeria prirengtą nuodų taurę. Siūlo gerti nuodų ir Albonui, bet šis atsisako, sakydamas:

„Ne, aš negersiu — noriu gyventi,
idant šlovę darbų tavo paskelbęs svetui
amžius išlaikyčiau...“

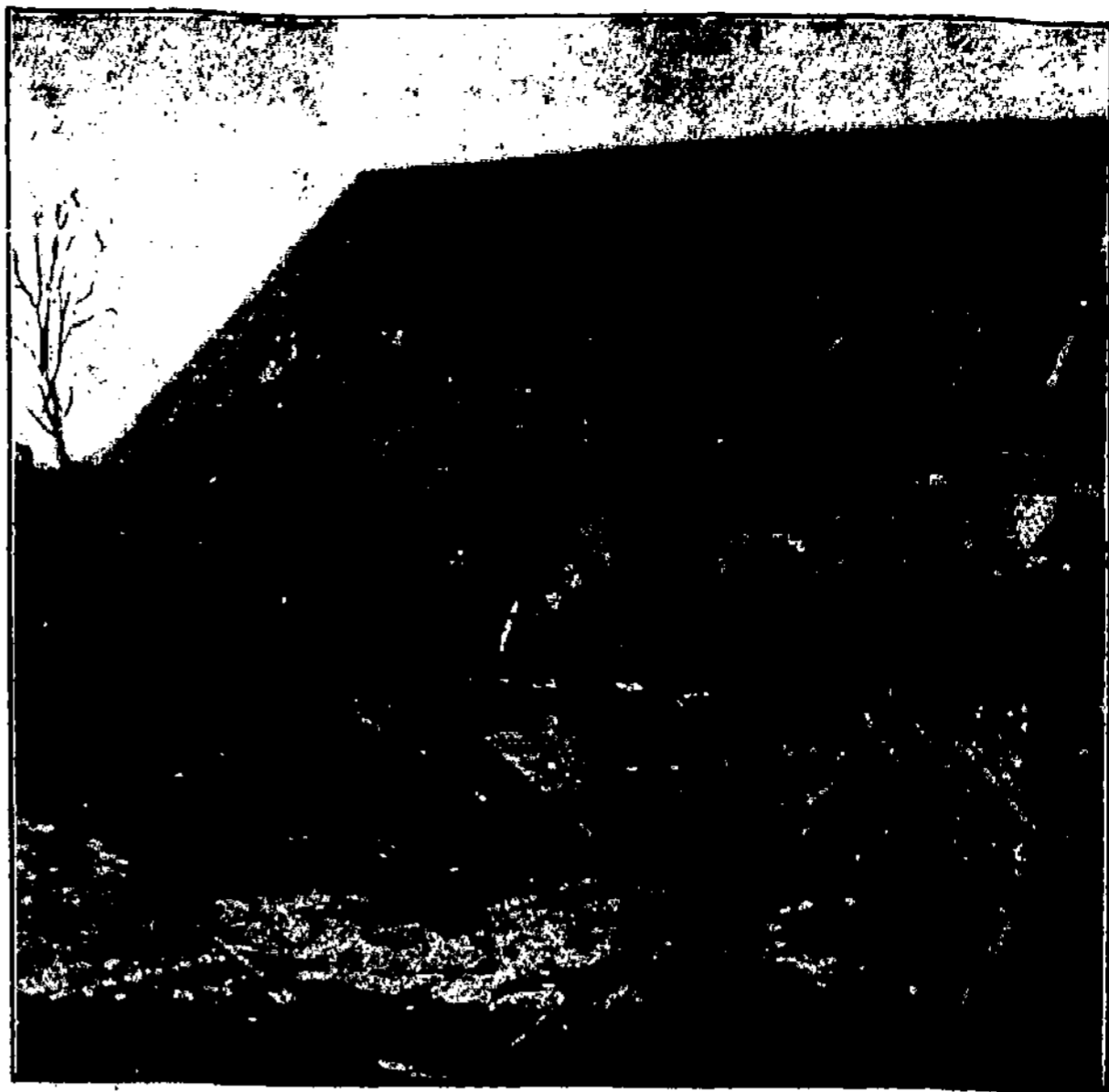
Įėjusiems jį nužudyti, mindžiodamas mistro ženklus, Konradas sako:

davo jaunas kareivis Bimbals. Statant kairę koją ant žemės, šalta kraujo srovė mušėsi iš krūtinės į kojų pirštus, o statant dešinę, karšta srovė bėgo į krūtinę ir žadino manyje „gaspadinę“...

Vadas suriko: „Daina!“. Žaibo greitumu prispaudžiau tvirtiau šautuvą prie diržo, pritraukiau pilną krūtinę gryo oro ir pagal „du“ iš pačios krūtinės gilumos užtraukiau savo mėgiamą dainą. Vos tik išvilkau pirmus tris žodžius, gerklėje man „sugiedojo gaidys“, apsvaigo galva ir... užmiršau ir žodžius, ir gaidą. Drožiau alkūne draugui į pašonę, bet jokios pagalbos nesulaukiau. Visa kuopa ėjo, kaip numirusi. Norėjau vėl pradėti iš pradžių, bet vadas liepė baigti dainą.

— „Jaunas kareivi Bimbale, tęsk toliau dainą!“ — pasakė, o man, kaip plyta, užkimšo gerklę. Nebegirdėjau nei draugų dainos, nei vado pastabų, o galvojau tik apie nepavykusią „gaspadinę“... jos žodžius ir gaidą.

Atžygiavome prie kareivinių. Vos mus sustabdė. Kitiems leido išsivaikščioti, o mane pasiūkė liepė per savaitę išmokti dainą: „Kitą pirmadienį“, — sako, — „tu turėsi tą pačią dainą pradėti“. „Klausau, tamsta vade, kitą pirmadienį pradėsiu dainą „gaspadinė ant Sekminių“. Galima vykti!“. Vadas mane paleido.

Mūsų kareiviai prie vielų tiesimo darbų. (1919 m.).

„Štai visos kalčios gyvenimo mano!...
Apeigos baigtos, ko bereikia kito?...
Atskaitos laukiat iš valdymo mano?
Žvelkit į lauką, kūnais nuguldytą,
į sodžius, miestus, kuriuos ugnis ėda...
Tai mano darbas! Koks gi aš didis, puikus
tiek galvų šmėklas nuskinti gudrumu!
Kaip Samsons, vienu pakratymu, spyrių su-
triuškinti rūmą ir griūti po rūmu!“

Tuos žodžius taręs puolė be žado. Griūdamas nuverčia nuo stalo lempą, duodamas tuo sutartą ženklą Aldonai apie savo mirtį. Bokšte pasigirsta

Prasidėjo mano mokslo dienos. Išsyk dar prašiau draugų padėti, o paskiau jau vienas, pagal koją, traukiau savo dainą. Dainos niekur nepamiršau. Į virtuvę — iš virtuvės, į aikštę — iš aikštės, vieną ir tą patį: „gaspadinė ant Sekminių...“, niurnėjau sau panosėje.

Pagalčiau atėjo laukiamoji diena. Einant į namus, įsakė vadas man pradėti dainą. Dabar jau buvau drašesnis, nors sąnariai vis dėlto dar virpėjo. Keletą žingsnių paėjau, truputi patempiau kaklą, kad apikaklė neveržtų, keletą sykių įtraukiau į plaučius gryo pavasario oro ir pradėjau. Pradžią pavyko gerai. Draugai pritarė toliau ir mano pirmoji daina suskambėjo kareivinių rajone.

Po to jau užtraukti dainą liko menkniekis. Netrukus išmokau keletą kitų dainelių ir greit pralenkiau savo draugą Bimbala. Mano balsas sutvirtėjo. Jis buvo pirmas ir gražiausias visoje kuopoj.

Taigi, matote, kur Kerpės išvedžiojimai apie prigimties gabumus. Mano 21 metų gyvenimo praktika rodo, kad nereikia turėti ypatingų gabumų. Reikia tik noro ir darbo — darbo, kurio pagalba viską galima nuveikti ir pasiekti. Kartoju, brangus skaitytojau, darbo, darbo ir, dar syki, darbo!

B e r n s t .

Durtuvų kautynės.

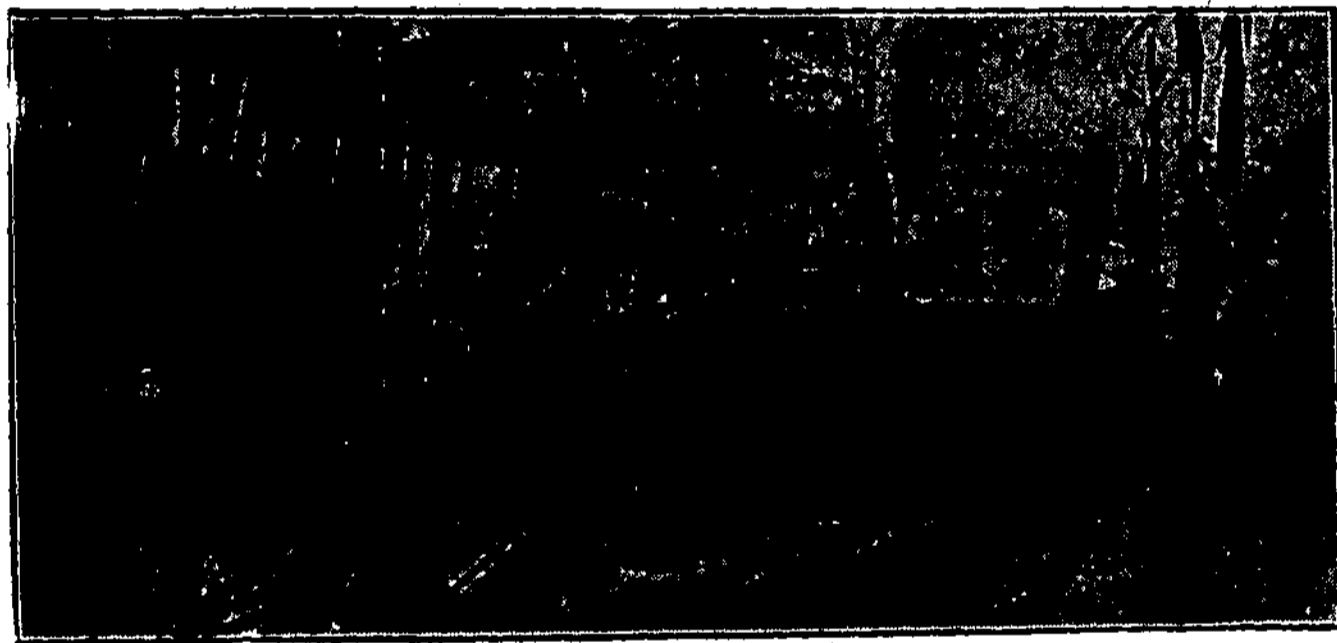
Kuopą išskirstė grupėmis durtuvų kautynėms. Paėmė vieną grupę ir viršila Rimutis. Nuvedęs ją nuošaliai sustabdė ir buvo jau bepradedęs aiškinti pirmąją pamoką.

— Leiskit paklaust, tamsta, viršila! — atsiliepė jaunas kareivis Liaukus, apsiskaitęs vyrukas, pramintas kuopoj „išminčium“, nes dažnai savo draugams ką nors aiškino iš perskaityto.

— Na, prašau, — atsakė viršila.

— Tamsta viršila, kodėl mus dabar moko kautis durtuvais? Man teko skaityti laikraščiuose, kad dabar, girdi, nebebus tokio karo, kaip kad anksčiau būdavo, dabar kariaus daugiau technika, ne žmonės. Nulėks lėktuvas, apmėtys, paleis nuodingų dujų, sako, kad gali bematant didžiausią miestą sunaikinti. Tai išeina, kad dabar nebeteks su priešais susitikti taip arti, kad net durtuvais tektų susikauti.

— Nebūčiau jums, vyrai, dabar sakęs apie tai, vėliau iš vadų išgirsit, bet kad klausiat — atsakyčiau, — prabilo viršila. — Matai, laikraščiai daug ką parašo, bet iš tikrųjų nevisai taip yra. Vyrai! neskaito dar užkariautas tas kraštas, per kurį neperėjo pėstininkai. O kaip užkariaujama priešais užimta žemė? Priešais įsitvirtina kurioj nors vietoj, puolama ir išmušama jis iš jo pozicijų, jis pasitraukia, užima ki-

Lietuviai puola bolševikus Anykščių šilely.

riksmas, ūmus, sopulingas, ir staiga nutrūksta. Adona mirė taip pat...

Didis tai kerštas, kerštas ne iš pavydo, tik už tas kánčias, kurias iškentėjo jis pats ir tūkstančiai jo brolių — lietuvių. Keršydamas jis atsižadėjo savęs, savo gyvenimo laimės ir džiaugsmo vardan Tėvynės.

Taip keršydavo lietuviai visiems, kada kitokios išeities jau nebelikdavo savo teises ir Tėvynės laisvę ginti.

Praslinko daug amžių. Atgijusi Lietuva naują gyvenimą pradėjo. Pavydūs ir klastingi kaimynai nemažiau, kaip tuomet, pinklių daro, Lietuvos žemes plėšia, lietuvių vaikų nevagia, bet kasdien jų dvasią nuodija, suaugusius ne pilyse, tik kalėjimuose pūdo... Nemato ir jie, kad laisvos Lietuvos krašte, kiekvieno lietuvių širdyje ne nuoširdumo, tik baimės neapykantos ugnį kuria. Ateis dar valanda, mūsų laukiama diena, kas Lietuvai priklauso atsiimsim ir, jei siaubingos pašvaistės dangaus skliautus laizys — ne mūsų kaltė. Lietuva be Vilniaus, be Gardino ir Seinų skursta; ten gyveną mūsų broliai vergijos pančius neša... Dvidešimto amžiaus teisingumas ir sąžinė to tartum nemato...

St. D.

tas, vėl einama prie jų ir vėl priešais išmušamas. Čia ir tenka pėstininkui susikauti su priešais — krūtinė krūtinėn — durtuvu.

— Aš jums papasakosiu vieną atsitikimą, kada aš pats būčiau galvą palydėjęs tik dėl to, kad nemokėjau durtuvu kautis. Kariuomenėn įstojau 19-tais metais — savanoriu. Teko ir su bolševikais ir su lenkais kariauti. Taigi, kartą puolėm mes bolševikus Anykščių šilelyje. Išėjom iš šilo, apšaudėm juos, liepė uždėti durtuvus ir pulti atakon. Uždėjau ir aš, pasikėliau su visais ir, rėkdamas „valio“, bėgu pirmyn, o mus šaudė, kulkos tik zvimbia... Rusai irgi pasikėlė, kad atmuštų ataką. Aš nieko nesuvokiau nei kas, nei kaip ten buvo, mat, savo gyvenime pirmą kartą patekau kautynėse. Matau į mane bėga vienas bolševikas, mane net šiurpas nukratė, toks baimis jis man pasirodė, ir tik jis palietė mano durtuvą savuoju, man visas šautuvas ir iškrito iš rankų, ir aš pats parkritau žemėn ir dabar nežinau kodėl. Rusas tik suurzgė ir užsimojo į mane durtuvu... Bet išmeigti jo į mane, matyt, jam nebuvo lemta, mano būrio vadas išgelbėjo mane, jis šovė ir nudėjo bolševiką vietoj. — Viršila, lyg susigėdęs, nuleido galvą. — Na, bet tada aš dar vaikas buvau, — pasakė jis pasiteisindamas. — Bet daugiau su manim taip nebeatsitikdavo, kai tik buvo laiko aš mokiausi durti ir netrukus gerai durtuvą valdžiau ir ne vieną lenką esu juo perskrodęs.

— Gerai, — lyg atsikvošėjęs, tvirtesniu balsu tarė viršila, — jaunas kareivis Janutis, matai, tamsta, šitas tris baidyklės. Įsivaizduok, tamsta, kad čia yra priešais, kurį turi nudurti.

Viršila paėmė iš Janučio šautuvą ir pasiruošė kovai, akys įgavo ypatingo blizgėjimo, veidas įsitempė... Padaręs kelis šuolius, jis dūrė pirmajai baidyklei per vidurį ten, kur stačio žmogaus pilvas būtų; antrai kirto buože krūtinės vieton, apsisuko aplink, padarė judesį, lyg užsidengia nuo priešais smūgio, dūrė ir vėl pasiruošė kovai, lyg dar ketvirtas turėjo jį užgulti.

To vyrai dar nebuvo matę, visa tai buvo atlikta taip greit, kad, jei ne parkritusi baidyklė, kuri gavo buože, ir siūbavimas kitų dviejų — vargu ar jie būtų suvokę, kas čia įvyko. J. ltn. V-č i u s.

Vandens kautynės ties Veliuona.

Veliuona buvo viena stipriausių pilių, kurios saugojo Nemuno kelią į Lietuvą. Jos didelė strateginė reikšmė matyt iš to, kad kryžieiviai labai dažnai ją puldinėdavo. 1313 m. kryžieiviai apgulė Veliuoną ne tik iš sausumos, bet ir iš Nemuno pusės, specialiai statytais laivais, kurie buvo dengti ir įgulas apsaugojo nuo vilksnių ir strėlių. Matomai, šis laivynas labai kenkė lietuviams, kad jie sugalvojo jį pulti. Žygiui vadovavo Surminas. Jis susodino savo kariuomenę į 100 laivų ir leidosi Nemunu žemyn. Prisiartinus prie kryžieivių laivyno, prasidėjo kautynės. Vokiečių laivai stovėjo nuleidę inkarus. Smarkiai kaujantis pavyko lietuviams visai arti priplaukti ir nukirsti kryžieivių inkarus. Srovės nešamus vokiečių laivus lietuviai vienus padegė, kitus nusukandino. Daug kryžieivių žuvė Nemuno verpetuose. Lietuviams šis laimėjimas vandens kautynėse irgi kainojęs. Tarp kitų žuvęs Surmino brolis Goštautas, pasižymėjęs karuose vyras.

Šis ir eilė kitų istorijos faktų rodo, kad lietuviams nebuvo svetima laivyba. Jie ir kautis laivais sugebėdavo.

K. S i d e r a .

Kovos draugas.

Visi gusarai gerai pažino vachmistrą Stasiulį. Jis buvo neaukšto ūgio, storas, su mažomis šviesiomis akimis ir maloniu veidu. Jo pusplikė kakta ir dešinėje kaklo pusėje randas liudijo, kad jis vienas senųjų karių ir yra dalyvavęs kautynėse.

Stasiulis mėgdavo kareivius, kartais jiems papasakodavo įvairių karo nuotykių, bet nieko, rodos, jis taip nemylėjo, kaip savo juodbėrio. Praeidamas pro šalį jis niekad neužmiršdavo jam paglostyti karčių ir paploti ranka per nugarą. Su savo žirgu jis buvo taip susigyvenęs, kad, rodos, tik jie abu kitas kitą geriausiai suprato. Juodbėris, pamatęs jį, pastatydavo ausis ir linksmi sužvengdavo. Kai vachmistras ant jo užsėsdavo, jo akys nušvisdavo, o jis pats, rodos, bent dešimtimi metų pajaunėdavo.

Jis taip pat ir iš kareivių tokio elgesio reikalavo.

— Vyrai, mylėkite savo žirgus! — sakydavo jis. — Žargas — kovos draugas.

Kai kareiviai juos valydavo, jis švaistėsi prie arklidžių, kaip tikras šeimininkas. Kareiviai jį gerbė ir mylėjo. Jis prieidavo prie kiekvieno, pasižiūrėdavo į jo įraudusį veidą ir pratarėdavo.

— Na, brolel, žiūrėk, kad nė dulkės neliktų.

Bet nieks kareivių negalėjo suprasti, kodėl jis taip prisirišęs prie žirgų ir juos myli.

Vieną šeštadienio vakarą, kada kareiviai apsitvarkę ilsėjosi, duryse pasirodė vachmistras.

Kareiviai, kurie sėdėjo, pašoko nuo suolų, o kurie kraustė palovy savo dėžutes, metė jas ir netrukus apsupo viršilą. Visi jautė, kad jį ką nors pasakys.

— Vyrai! — pradėjo vachmistras, — jūs kartais gal paabejojate, kam čia taip daug šveisti, kam čia gerbti tuos žirgus. Aš jums papasakosiu savo atsiminimų ir jūs tada geriau suprasite dėl ko reikia žirgus mylėti ir kodėl aš taip myliu juos.

Atsimenu, buvo šiltas vasaros vakaras. Kartais sugriausdavo patrankos sviedinys, ar pro galvą prazvimdavo kulka. Mūsų eskadronas stovėjo vienam apdegusiam kaime, netoli Vilniaus. Dar iš vakaro pasišaukė mane ir kitą

mano draugą eskadrono vadas ir tarė:

— Stasiul, jūsų laukia nelengvas uždavinys. Užtat jus ir parenku, kaip drąsesnius. Tu būsi vyresniuoju. Tad klausyk — pulkas ruošiasi pulti ir jam labai reikia skubių žinių apie priešą jėgas. Kai ims tik dienu, išjosit, išžvalgysit, kaip galima geriau, priešą pusę ir skubiai pranešite man.

Be to, vadas, suteikęs platesnių nurodymų, padavė man žiūroną, žemėlapi ir pranešimų knygute.

Man smarkiai plakė širdis. Vadas manimi pasitikėjo.

Gerai pašėrėme žirgus ir pabalnojome. Apžiūrėjome karabinius ir paėmėme geroką atsargą šovinių. Nors buvo dar koks trejetas valandų laiko, bet miegas nebeėmė. Įvairios mintys landžiojo po galvą.

Buvo antra valanda nakties.

— Antan! — pažadinau draugą, — ruoškimės pasižmonėti. — Jis

Kavalerija manevrų laukuose.

pašoko nuo suolo ir mes išdrožėm pro duris.

Kieme suprunkštė, mane pažinęs „Sakalas“. Širmas, baltakartis žirgas. Aš buvau prie jo prisirišęs ir jis tik mane vieną ramiai prisileisdavo.

Paplojau „Sakalui“ per kartį, pasibalnojau jį, ir išdulkėjome iš kiemo.

Kokį kilometrą jojome zovada laukais ir mažais krūmais. Paskiau žirgus apstabdėme ir jojome atidžiau dairydami.

— Stok! — sustabdė mūsų patruliai. Čia netoli buvo mūsų pėstininkų apkasai. Pažinę savuosius, jie mums nurodė, kaip geriau nepastebėtiems praslinkti į priešą pusę.

Netrukus nusileidome į daubą, kurios dugne blizgėjo sidabrinė juosta išsitiesęs upelis. Tamsūs krūmai stuksojo prieš mus. Mes jojome atsargiai, nenutoldami vienas nuo antro. Kartais sustabdėdavome žirgus ir pasiklausydavome ar nėgirdėti kur nors priešą. Mano „Sakalas“, lyg gerai nujausdamas mano rūpestį, žengė atsargiai, neprunkšdamas ir ausimis karpė orą. Buvo tylu.

Po geros kelionės pastebėjome, kad griovis išsirango, apsupdamas šalia jo gulintį kaimą.

— Čia tikras priešų lizdas. Laikykimės, kaip galima, tyliau, — sušnabždėjau, paspaudęs žirgą, draugui į ausį.

Palikę kairėje pusėje kaimą, laimingai slinkome tolyn. Vieta mums buvo patogi. Griovis buvo peperplatus ir apaugęs krūmais.

Dauboje sustabdėme arklius ir nusėdę pririšome tankioje, krūmais apaugusioje, vietoje. Toliau slinkome pėsti. Netrukus pasisukome iš daubos ir prilipome jos viršų. Prieš mūsų akis išsitiesė

plati lyguma. Toliau horizonte buvo matyti bažnytkaimis. Įdūrę akis pradėjome dairytis.

— Na, matai, kažin kas ten rūksta? Ziežirbos matyti. Ir kažin kas juda, pilkuoja?

— Kur?

— Ten, ana, kur matai stovi atskiras medis. Nuo jo į kairę, — tyliai sušnabždėjo Antanas.

Blankioje šviesoje aš ėmiau atsidėjęs žiūrėti. Iš tikrųjų, ir netrukus nusprendėme, kad tai priešų virtuvė.

— Matyt, priešas kavą geria. Ot, kad iš šitos vietos būtų galima jiems gerokai paspirginti! — nerimavo Antanas.

Tolumoje, nuo bažnytkaimio, pasirodė keli raitininkai. Kiek to-

liu, ant kalnelio, prieš žygiuojanti vora. Matyt, priešas traukė į mūsų pusę naujas jėgas. Mums reikėjo neatidėliojant veikti.

Grižti buvo sunkiau. Iš kaimo, prajojant, lengvai gali pastebėti priešas. Nedvejodamas padaviau draugui pranešimą: — Grižk skubiai pas vadą. Aš žvalgysiu toliau ir po poros valandų grįšiu su nauju pranešimu.

Antanas smuko žemyn ir greit prapuolė iš akių. Aš, nenuleidamas akių, žiūrėjau, kas dedasi prieš mane. Netrukus praėjo netoli manęs keli priešų pėstininkai ir pasuko kaimo link.

Mano akys slaptai sekė juos.

Netrukus išgirdau, kaip suslamėjo krūmai.

— Kas tai? — sulaikiau kvapą. Tuo tarpu, žvengdamas, iš griovio į aikštę išsoko mano „Sakalas“. Aš dabar sudrebėjau. Galėjau nustoti savo puikaus žirgo ir pats save pražudyti. Matyt, jis, Antanui pasitraukus, nerimavo ir nutraukė pavadžius. Jis, paėjęs nuo manęs apie 300 žingsnių, palenkė galvą ir ramiai pešė žolę. Staiga, pamatę pasirodžiusį arklį, pora lenkų priėjo prie jo. Koks buvo mano pyktis, kai jie jį sučiupo už pavadžių ir nieko nesuprasdami iš kur jis atsirado, bailiai dairėsi į šalis. Jie buvo pėstininkai. Aš šiek

ties nudžiugau. Jie, nemokėdami arklio valdyti, tapė „Sakala“, kuris prunkšdamas traukėsi atgal.

Man reikėjo dabar kas nors daryti. Ir aš neatidėliojau. Įkišau į burną du pirštus ir sušvilpiau. Lenkai ėmė kvailai dairytis. „Sakalas“, pažinęs mano balsą, pastatė ausis ir sužvengė. Aš švilptelėjau antrą sykį. Dabar pamačiau, kaip jis šoko piestu ir pasispardė. Lenkai paleido pavadžius.

Jis zovada pasileido į mano pusę. Kai prilėkė visai arti, pakilau iš griovio, šokau ant balno ir, pastvėręs pavadžius, pranykau dauboje. Viskas dėjosi taip greitai, kad priešas nė nespėjo suprasti kas dedasi. Tik tada išgirdau šūvį, kada pranykau iš jų akių.

Joti grioviu buvo sunku. Nuolatos kliudė medžiai ir krūmai. Netrukus turėjau prajoti pavojingiausią vietą, pro kaimą. Bet, žūt būt, negalėjau gaišti nė minutės. Aš paspaudžiau „Sakalą“ pentiniais, išitraukiau kardą ir, kaip vėjas, pasileidau per krūmus. Girdėjau, kaip švilpė ausyse vėjas, kaip lūžo po kojų krūmai. Štai jau ir kaimas.

— Na, laikykis dabar, Stasiul! — Širdis jautė pavojų. Vos spėjau pagalvoti, kai pašoko keli, it šmėklos, lenkai. Jie puolė sulaikyti „Sakalas“ dar labiau prigulė prie

žemės, išsitiesė visu kūnu ir metėsi pro juos. Pamenu gerai, kaip sutratėjo šautuvai, kaip aš užsimojęs smogiau kardu į šalis... Viskas dėjosi žaibo greitumu. „Sakalas“, kaip paukštis, nešė mane.

Tuo tarpu pajutau, kaip karšta srovė užliejo gerklę... Akyse te-
mo. Kai jis pasiekė tą kaimą, kur stovėjo mūsų eskadronas, aš buvau parkniubęs ant jo kaklo. Vos laikėsi kilpose kojos. Dešinėje kaklo pusėje buvo žaizda. „Sakalas“ buvo putotas ir visas plastėjo... Bet aš tada nieko nebejaučiau...

Kai ketvirtą dieną prabudau ligoninėje, prie mano lovos stovėjo Antanas.

— Na, kaip tavo, Stasiul, sveikata? Man tada kelionė sekėsi gerai, nors taip pat buvau pastebėtas... Žinai, pulkas tą dieną puolė ir kautynes laimėjo.

Po poros savaitių grįžau iš ligoninės.

Pirmas mano rūpestis buvo aplankyti savo ištikimąjį kovos draugą. Kai aš įėjau į arklidę, jis linksmai pakėlė galvą ir sužvengė. Nuo to laiko aš su juo nesiskyriau. „Sakalas“ mane išgelbėjo iš priešų rankų. Štai už ką reikia mylėti žirgus ir dabar suprasite kodėl aš juos myliu! — baigė vachmistras pasakojimą. J. D-č i u s.

Apie kario mandagumą.

Apie karišką mandagumą tarpusavio santykiuose randame, nors ir neplačių, nurodymų vid. tarnybos statute. Tačiau karys, dažnai susidurdamas ir su visuomene, turi mokėti ir pilietiškai — civiliškai mandagiai elgtis. Karys savo elgesiu turi būti pavyzdys visiems. Jis turi tikti, kaip sakoma, ir prie „tanciaus ir rožančiaus“.

Nesmagu žiūrėti, kada kai kuris menko išsilavinimo ir išsiauklėjimo karys, tik laikinai nustojęs viršininkų priežiūros, netenka atsakingumo jausmo ir „stačiokiškai pasileidžia“. Negarbingas tas karys, kuris savo pareigas atlieka ne gryna širdimi, neturi sąžiningumo, dorovingumo bei pareiškimo jausmo!

Doras ir mandagus karys yra gerbiamas ir mylimas, nes jis yra valstybės sargyboje ir nuolat pasiryžęs aukoti save už tautos laisvę ir gerovę. Todėl negalima suteršti savo garbingo vardo negarbingais, nemandagiais elgesiais, nes kariuomenė yra, tarp kitko, ir mandagumo — džentelmeniškumo mokykla. Nemandagus žmogus neturi pasisekimo gyvenime.

Reikia atsiminti, kad karius, išėjusius iš kareivinių rajono, daug kas mato ir seka, ypač daugelis atsargos karių, kurie greit pastebi išauklėjimo trūkumus ir sprendžia net apie tą dalį, kuriai karys priklauso.

Štai kai kurios gero elgesio taisyklės, kurių kariui nereikia pamiršti:

1) Išėjęs iš kareivinių kiemo į miestą, eik trotuaro dešine puse ir prasilenk neužgaudamas praeivių.

2) Norėdamas pereiti į kitą gatvės pusę, pasiešk tinkamų vietų (tiltelių ir t. t.), o ne šokinėk per griovius.

3) Gatvėj nestovinėk, ilgai nekalbėk, nežiopsok, kur prie vitrinos ar plakatų.

4) Įeidamas į kino ar kitą panašią salę, kaipo uniformotas, neimk kepurės nuo galvos iki neatsisėsi į nurodytą vietą. Atsisėdęs nusimauk ir pirštines — jei ne abi, tai bent vieną. Keldamasis iš vietos tuojau užsidėk kepurę ir, nesigrūsdamas, eik pro nurodytas duris lauk. Teatre bei kine netriukšmauk ir nekalbėk balsiai.

5) Įėjęs į krautuvę (knygyną ir t. t.), pats neimk ir nečiupinėk daikto, iki tau nepaduos, kurio tu pagaidauji.

6) Venk svaiginamųjų gėralų ir negirtauk kol nustosai sąmonės. Visuomet žinok ribas ir saiką.

7) Venk įtartinos doros merginų draugystės, nes pats nustosai gero vardo, o tarp kitko, gali apsikrėsti tokiomis ligomis, kad be laiko pražūsi. Taip pat reikia vengti ir įtartinos doros vyrų draugystės.

8) Nepiktžodžiauk, neįžeisk kito asmens, nekeik ir kalboje būk rimtas; neleisk, anot vieno graikų išminčiaus, kad tavo liežuvis būtų greitesnis už mintį — pirma pagalvok ir tik tada sakyk.

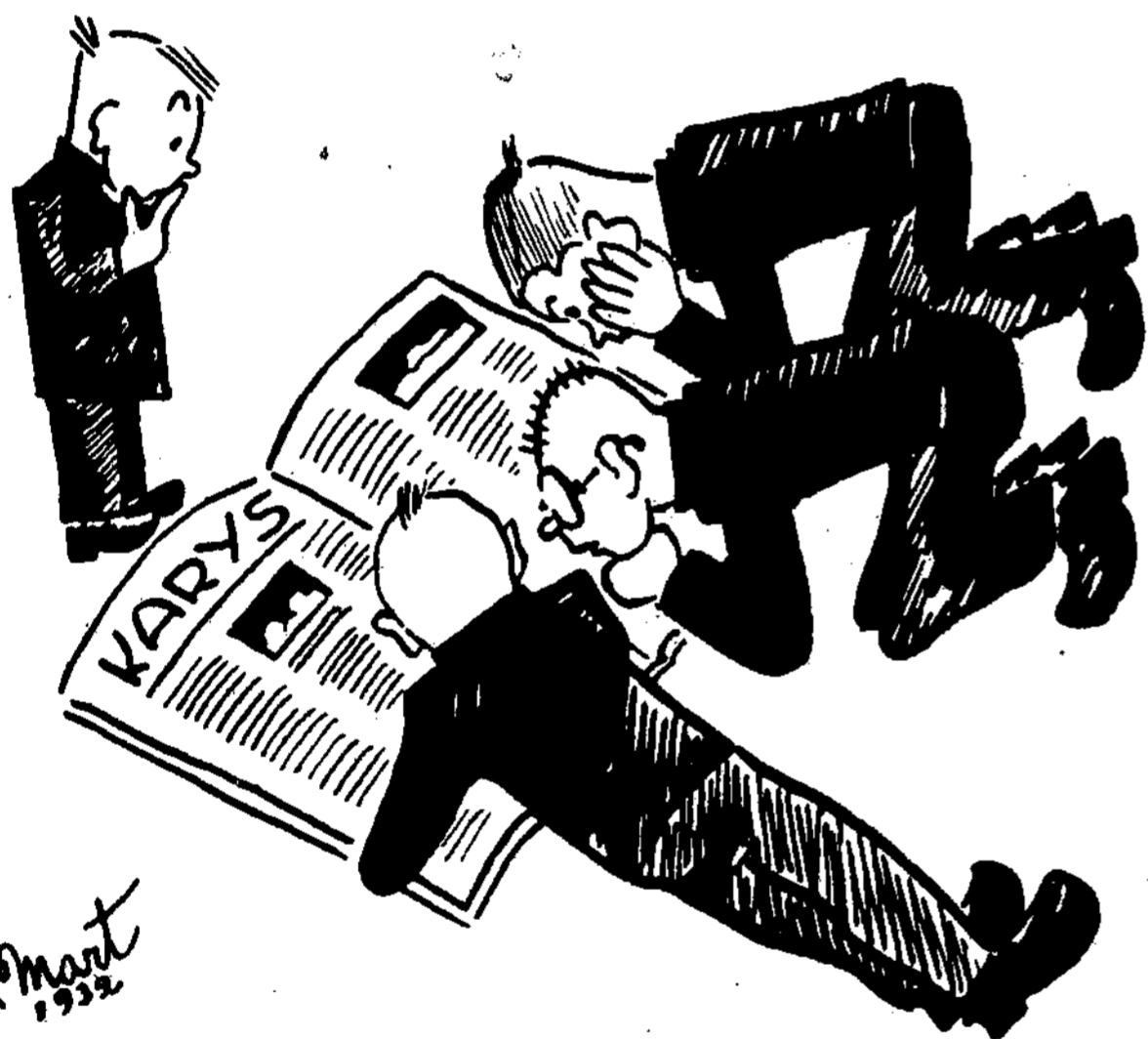
Plačiau ir smulkiau apie pilietišką mandagumą galima rasti atitinkamose knygelėse (Blažio „Mandagumas“, S. Davainio „Būk mandagus“ ir kt.), kurias kiekvienam kariui reikia būtinai perskaityti. Tokios knygelės nebrangiai kaštuoja, tad galima ir įsigyti.

Mes būsimeji tėvynės gynėjai.

Visose Lietuvos aukštesnėse mokyklose yra įvestas kariškas pasiruošimas. Visur juo domisi ir uoliai seka kiekvieną naują instruktoriaus paašškintą ar parodytą dalykėlį. Visa tai galima pastebėti, pavarčius „Kario“ lapus arba pažiūrėjus į pačios gimnazijos gyvenimą. Moksleiviai yra daug ko išmokę kariško paruošimo pamokose. Ištikus pavojui, sugebėtų pavartoti jau ginklą ir atremtų priešą. Kiekvienas moksleivis yra supažindintas su kariškąja tvarka. Jam aišku dabar, kodėl turi mylėti savo tėvynę, kodėl turi ją ginti iki paskutiniojo kraujo lašo.

Toje srityje nemažai pasidarbavo ir „Karys“, kuris lanko gimnazijas kiekvieną savaitę ir teikia moksleiviams daugybę įvairių žinių, žinelių. Pradžioje, įvedus kariškąjį pasiruošimą, moksleiviai labai mažai tesidomėjo „Kariu“. Jis atrodė jiems svetimas, nesuprantamas. O dabar visai kitaip pasidarė. Kiek-

Keturi strategai, arba kariškos problemos sprendimas.

vienas laukia jo su didžiausiu pasiilgimu. Laukia ir perskaito su didžiausiu atsidėjimu. Viskas paliko suprantama, įdomu. Susigyveno su „Kariu“ taip, kad sunku, rodos, jiems būtų be jo.

Kai mūsų gimnazijoje buvo tik pradėtas dėstyti kariškasis pasiruošimas, visi juo labai susidomėjome. Kaip gi čia nesusidomėsi! Kiek suteikiama naujų, negirdėtų žinių, sunku net apsaityti...

Štai vieną dieną atsineša instruktorius šautuvą, supažindina su visomis jo dalimis. Duoda kiekvienam išardyti ir vėl sudėti. Mes dirbame visa tai su malonumu. Pagaliau jis taria:

— Vyrai, kitą pamoką pradėsime mokytis šaudyti.

Visi labai nudžiungame, laukiame kitos pamokos. Dienos, rodos, pamazū slenka. Bet galų gale sulaukta. Šiandieną mes šaudome. Vienas pataiko į taikinį, o kito paleistas šratas įlenda kažkur sienoje...

Vieni džiaugiasi gerai pataikę, o antrieji taip pat nenusimena, nutaria kitą sykį pasitaisyti ir sušauti į dvyliką.

Po kiek laiko mes pasidarėme gana geri šauliai. Retai kada praleidžiame šratą pro taikinį. Dažnai apgalvodavome, kad tas bus labai naudinga, juk mes būsimeji tėvynės gynėjai! Jeigu ne šiandieną, tai bent rytoj, bet teks mums vaduoti savo sostinę, tada įrodysime, kad kariškas pasiruošimas davė labai daug.

Dar toliau, instruktorius mus visus išmokė karštai mylėti savo tėvynę. Kiekvieną pamoką girdėdavome iš jo lūpų kokius nors gražius posakius — mūsų tėvynės mylėtojų, jos gynėjų ir tų, kurie kovos laukuose mirdami šaukė, kad tik tai tėvynė būtų laisva, o apie save, savo kančias visai negalvodavo... Tais gražiais, širdingais posakiais ir gražiais vaizdeliais iš senovės lietuvių gyvenimo, kurie net ant laužų susidegindavo, kad tik būtų laisvi, kad bent laisvi numirtų, — sukėlė mumyse tam tikrą norą, pasiryžimą, meilę. Po tokių pamokų išeidavome visi iš klasės užsidegę dirbti ir visa dėl tėvynės.

O šiandieną, po trejeto kariškojo pasiruošimo metų, mūsų niekas nebaido. Visose kariškose srityse jaučiamės gerai išsilavinę ir kiekvienai minutei pasirėngę. Tai ne tuščios kalbos, bet gryna tiesa. Ir kiekvienai progai pasitaikius, vykdomė, kiek galime, tą mumyse įdiegtą idėją.

Pavyzdžiui: sulaukėme Spalių Devintosios. Reikia ją tinkamai paminėti, įrodyti, kad lenkas klasta yra išplėšęs iš mūsų Vilnių ir kad jau laikas jis atvaduoti. Surengiame vakarą ir statome tai dienai pritaikintą veiklą „Užgrobtą Žemę“.

Ateina Vasario Šešioliktoji. Mes visomis savo jėgomis stengiamės ją tinkamai paminėti. O tai vis yra tik kariškojo pasiruošimo dėka.

Neužtenka to. Dar visokiomis priemonėmis stengiamės uždegti liaudį, iškiepyti joje tėvynės meilę, kad ji labiau susiprastų, ir su visu užsidegimu, entuziazmu prisidėtų prie Vilniaus vadavimo.

Ką tik tai dirbame, kur tik tai einame, visados skamba mūsų ausyse instruktoriaus žodžiai, kuriuos jis labai dažnai mums sakydavo:

— Atminkite, kad jūs esate būsimeji tėvynės gynėjai! Todėl pasistatykite sau už pareigą visados dirbti dėl tėvynės! — Ar bereikia gražesnio paragini-mo? Tie žodžiai mus taip paveikė, kad sunku su-prasti. Aš tikiu, kad jie mumyse pasiliks, kol mes būsime gyvi.

R i m v y d a s.

Džiaugsmo šventė.

Visi su džiaugsmu sutinkame linksmą žinią apie malonų gyvenimo įvyki. Mūsų jaunuomenės auklėtojai dar didesniu džiaugsmu sutinka tą žinią, kada jų auklėjamieji atlieka gražų žygį. Skautų organizacijos narių yra pareiža kiekvieną dieną atlikti nors po vieną žygdarbį — patarnauti artimiesiems. Todėl koks džiaugsmas ima, kada jaunuolių būrys tampa tikraisiais skautijos nariais. Visi yra tikri, kad šie jaunuoliai pasiruoš gyvenimui ir bus geri tautiečiai. Tokioje džiaugsmingoje jaunuolių šventėje turėjau progos dalyvauti sausio 17 d. 16 val. A. Panemunės miške — tai Kauno tunto IV-os L. K. Mindaugo draugovės skautų įžodžio davimo šventė. Nors ir žiemos metu, bet draugovės skautai susirinko tarp šlamančių pušų, kur neuilstamo savo draugininko jaun. leit. psktn. J. Naviko vadovaujami, iškilmingai pasišadėjo būti ištikimi Dievui ir Tėvynei. Po įžodžio skautai su svečiais atviroje gamtoje pažaidė ir padainavo skautiškų ir tautiškų dainelių. **V. Vėversėlis.**

Gražiai veikia skautai.

Marijampolės skautų tuntas subruzdavo ir energingo tuntininko leit. Miliaus ir jo pavaduotojo jaun. leit. Akelio dėka, pradėjo gerai veikti. Dabar Marijampolės tunte yra 4 skautų draugovės, 3 skaučių draugovės (jų tarpe 1 skautų ir 1 skaučių draugovės Kalvarijoje), skautų vyčių S. Daukanto būrelis ir per 100 vilkiukų — paukštyčių. Sustiprėjus skautų veikimui, dedama visos pastangos pagilinti vadų žinias. Tam tikslui yra įsteigti skiltininkų kursai, kuriuos lanko visi skiltininkai ir vyresnio amžiaus skautai. Skautai vyčiai stengiasi su skautizmu supažindinti būsimus jaunuomenės auklėtojus — mokytojų seminarijos mokinius. Tuo būdu jie ruošia atitinkamas paskaitas ir susipažinimo vakarus.

Sausio 16 d. vietos skautus vyčius ir skautus aplankė vyriausio štabo skautų vyčių skyriaus vadas sktn. Mt. Martinaitis ir psktn. V. Kizlaitis. Jie 19 val. atsilankė į mokytojų seminarijos salėje suruoštą skautų vyčių susipažinimo vakarą. Čia, dalyvaudant tuntininko pavaduotojui jaun. leit. Akeliui, seminarijos mokytojams ir mokiniams, ir skautams — skautėms, sktn. Martinaitis laikė paskaitą „Skautizmas gyvenime“. Po paskaitos svečiai susipažino su vietos skautais-ėmis ir jų veikimu.

Sausio 17 d. 10 val. 30 min. Rygiškių Jono gimnazijoje buvo speciali skiltininkų kursų sueiga, į kurią atsilankė atvykę svečiai, tuntininko pavaduotojas ir 35 skiltininkai, skautai vyčiai bei vyresni skautai. Sueigoje sktn. Martinaitis laikė pašnekesį „Skiltininkas ir skautai“. Po to, svečiai pasitarė su vietos skautų vadais apie jų veikimą.

Marijampolės tuntui, taip gražiai veikiant, reikėtų susirūpinti įsteigti skautus ir Marijonų gimnazijoje, kur taip pat yra nemaža jaunuolių, norinčių gyventi skautų idealais ir dirbti skautų eilėse. **V.**

Kražių gimnazijoje.

Karo mokslas tapo vienas mėgiamiausių dalykų. Net šiaip gana nuobodūs statutų mokymasis pavairinamas mokytojo gvais pasakojimais ir įdomiai aiškinamas. Mokiniams neįgrįsta. Per kariškas pamokas kartais pasikalbama ne tik pamoką liečiančiais dalykais, bet ir apie bendrus tautos gynimo reikalus ir Vilniaus vadavimą.

Apskritai, mokiniai, ypač aukštesniųjų klasių, karo mokslu ir sportu labai susidomėję. **Rūstis.**

Linkuva.

Kariškas mokymas juda paprastu tempu. Kai kuriose klasėse instruktorius aiškina statutus, paskui dar įvairias kareivių, sargybinių pareigas. Supažindina mus su visa kariškąja tvarka. Neapleidžiama net ir smulkmenų. Dabar viską mokomės tik klasėje, o pavasarį drebinsime žemę visokiomis rikiuotėmis ir manevrais. Visas dabar išmoktas žinias pritaikinsime praktikoje.

Vėliau, kaip instruktorius minėjo, vėl pradėsime šaudyti. Pernai jau neblogai šaudėme. **D.**

Net ir tokių pamokų turim.

Už vis įdomesnės yra mums karo praktikos pamokos.

Vieną dieną, kaip paprastai, laukiam karo mokslo pamokos. Manome, dar vis „kalsim“ statutą. Bet atėjęs kapitonas mums sako:

„Vilkitės skubiai, vyručiai, paltus ir stverkite šautuvus, kurie čion atgabenti iš kareivinių. Eisim pašaudyti!“

Koks džiaugsmas apėmė mus! Jautėmės ne savam kaily. Toki dalykai, mat, mums retenybė. Skubiai nužygiavome į aikštelę, kur iš eilės pradėjome šaudyti. Rezultatai pasiekti ne visų vienodi. Buvo tokių, kurie labai gerai šaudė, bet pasitaikė ir tokių, kuriems centras tik svajonė buvo.

Vėl pradėjome ovacijas kelti, kai mokytojas mums prizadėjo dažniau tokias šaudymo pamokas rengti.

Alytus.

Po Kalėdų atostogų vėl dirbame. Mums nepakanka kalti statutus ir atsiminti šautuvo dalis. Mes stengiamės atlikti tai praktikoje. Keletą kartų atlikome skyriaus „puolimus“ ir „gynimąsi“. Organizuotai nueiname į 2-ro ulonų pulko kareivines. Ten praktikuojamės taikyti, apžiūrime įvairias ginklų rūšis, dar pasigimnastikuojame ant paralelių, kopėčių ir kitų įrankių. Su pamėgimu skaitome „Kari“, kuris duoda įdomių žinių iš karo technikos ir pan.

Avasaitis.

A. Freida.

Aukšt. sodininkystės mokyklos 34 moksleivių šaulių būrys įsikūrė 1929 m. pabaigoj. Dabartiniu metu būrys turi 33 šaulius. Prie būrio yra moterų skyrius, kuriame yra 10 šaulių. Skyriui vadovauja šaulė O. Judickaitė. Kultūros veikimo atžvilgiu būrys veikia neblogai.

Turi didelę skaityklą, į kurią pareina visi Lietuvoje leidžiami dienraščiai. Be to, į skaityklą pareina daug kitokių savaitinių laikraščių ir žurnalų. Skaityklai per metus asignuojama iš būrio kasos apie 300 litų.

Būrys dažnai rengia vakarus, iš kurių gauna gražaus pelno.

Būryje laikomos paskaitos mokslinio turinio, kurias laiko universiteto prof. Regelis ir Kolupaila. Profesoriai daug kuo prisideda prie būrio kultūros darbo. Prof. Kolupaila yra daug padovanojęs būrio bibliotekėlei įvairių knygų.

Kariškas parengimas irgi stovi atitinkamaj aukštumoj. Be privalomų būriui užsiėmimų, tos pat mokyklos auklėtiniai yra dėstomas karo mokslas. Jį dėsto tankų kuopos ltn. K. Marcinkevičius.

Kiekvieną savaitę būna po dvi kariškas pamokas.

Būrys yra dėkingas šarvuočių rinktinės vadui mjr. Asevičiui, nes jis yra daug padėjęs būriui sporto ir kariško parengimo srityje.

Būrys yra labai geruose santykiuose su šarvuočių rinktinės tankų kuopos kariais.

Sernas.

Iš Tauragės skautų veikimo.

Sausio 16 d. buvo jūros skautų „Algimanto“ laivo kandidatų egzaminai į III patyrimo laipsnį. Egzaminus laikė 6 kandidatai. Vasario 16 d. bus duodamas įžodis visų skautų, išlaikiusių egzaminus į visus patyrimo laipsnius.

Nuo praėjusių metų gruodžio 1 d. tunte pradėjo veikti skiltininkų kursai. Kursus su noru lanko visi Tauragėje gyvenantieji paskiltininkai, skiltininkai, draugovių štabai ir visi I patyrimo laipsnio skautai. Kursai baigsis kovo m.

Šiais metais Tauragės tuntas ypatingai praplėtė savo veikimą. Visi skautai platina skautizmo idėją visuomenėje.

Lašelis.

„Oro sporto“ grupė Jėzuitų g-jė.

Sausio 24 d. Jėzuitų g-jos salėje buvo steigiamasis „Oro sporto“ grupės susirinkimas. Į susirinkimą atvyko aero klubo atstovas kap. Morkus. Mok. Stasiškis, atidaręs susirinkimą, papasakojo apie aviacijos pradžią ir jos svarbą ateities karoje. Įstatus perskaičius, kalbėjo kap. Morkus. Savo kalboje jis pareiškė vilčių, kad tas Jėzuitų gimnazijos mokinių užsibrėžtas darbas patarnaus ne tik aero klubui, bet ir Lietuvai. Jis pažymėjo, kad aviacija maža pasitikėjimo turi mūsų žmonėse, todėl ją reikia populiarizuoti. Aero klubas pageidauja, kad kiekvienas panašus būrelis būtų atskiras, bet ne L. A. K. (aero klubo) kolektyvas. L. A. K. džiaugiasi ir sveikina kiekvieną toki įsisteigimą. L. A. K. pasižada su tokiom grupėm palaikyti kuo glaudžiausius ryšius ir jas remti...

Po kap. Morkaus kalbos buvo valdybos rinkimai. Į valdybą buvo išrinkti šie mokiniai: Bražėnas, Tallat-Kelpša, Obelenis, Numgaudas ir Pikčilingis. Į revizijos komisiją išrinkti: Steikūnas, Stasiškis ir Grybauskas.

Po viso to buvo narių įsirašymas. Jais gali būti visi nuo 16 metų amžiaus. Jų įsirašė 27.

Tenka pažymėti, kad tas sumanymas Jėzuitų g-jė seniai buvo pribrendęs, tik reikėjo jį įvykdyti. „Oro sporto“ grupės steigėjai daug žinių turėjo iš aviacijos srities ir be to, buvo dideli jos mėgėjai. Jie įvairiais būdais stengėsi įvykdyti savo sumanymą ir pagaliau jiems pasisekė. Lieka tik pasidirbti planerį ir juo paskraidyti erdvėje.

Stasys B-y s.

Gražus darbo pasikeitimas.

Sausio mėn. 17 d. Alytaus gimnazijos VIII klasės mokiniai vaidino ulonų pulko salėje nemokamai pulko kariais. Reikia pažymėti, kad savaitė prieš, VIII klasės mokiniai rengė savo tradicinį vakarą ir ulonų pulko dudų orkestras nemokamai griežė per tą jų vakarą. Vietoj to mokiniai turėjo tą patį veiklą suvaidinti ulonų pulku. Kiek teko girdėti, tokiu darbu pasikeitimu patenkintos abi pusės. **M. J.**

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

4 artilerijos pulkas.

Pulko karių skaitykla ir biblioteka yra pačiose kareivinėse. Todėl patogų kiekvieną atliekamą valandą kareiviams užėti įvairių laikraščių pasiskaityti ar knygą paimti iš bibliotekos. Vis dėlto pulko vadas, nepasitenkindamas patogiomis skaityklos sąlygomis laikraščiams skaityti, dar skiria kiekvieną savaitę karininką, kuris viso pulko kareiviams kasdien po 1 val. laikraščius skaito. Pagal nustatytą programą kasdien suvedami kareiviai į kareivių klubą ir čia paskirtasis karininkas per tą laiką ne tik skaito pasirinktuosius straipsnius, bet dar atitinkamai ir paaiškina juos, nes dar pasitaiko tokių kareivių, kurie prieš pašaukimą į kariuomenę mažai skaitė arba visiškai neskaitė jokių laikraščių bei knygų. Tokiems paaiškinimas vis dėlto yra naudingas. Skaitoma, žinoma, aktualiesni straipsniai ir žinios.

Karininkai laikraščiams skaityti skiriami sanitarijos, veterinarijos, administracijos ir kiti, neturintieji rikiuotės užsiėmimų su kareiviais.

Toks laikraščių skaitymas praktikuojamas pulke jau nebe pirmi metai ir dar kai kada laikomos kareiviams paskaitos.

Kiekvienais metais pavasarį ir rudenį pulko rajone sodinama įvairių medelių ir krūmų. Jau kai kurie takeliai, keliai ir keleliai apsodinti. Bet vis dėlto rajonas dar plikokas. Yra tik vakariniam rajono pakrašty dar rusų sodintų vienalyčių medžių. Būdami aukšti ir išsikeroję, jie užstoja karininkų flygeliui saulės spindulius. Vasarą dar jie ir krūmai sulauko dulkių nuo plento veržimasi į rajoną. Tačiau kitų patogumų ir malonumų jie vasarą beveik neduoda. Kaitriomis dienomis nėra kur pasislėpti nuo saulės spindulių. Taip pat nėra kur praleisti atliekamas valandas, kad galima būtų tinkamai pakvėpuoti tyresniu oru. Kilo mintis įsteigti esančiam prie karininkų flygelio žemės sklype parką. Iš karto buvo išvesta alėjos ir apsodintos medeliais ir krūmais. Jau 1931 m. rudenį ir vėduryš prisodintas. Sodinta skiepytų obelių, kriaušių, slyvų, vyšnių medeliai ir uogų krūmai. Visi yra geros rūšies. Alėjos apsodintos liepų, klevų ir kitų lapuočių medeliais. Suaugus medeliams, pulkas turės gražų parką, kuriame vasarą ne tik poilsiui ras patogią vietą, bet ir vaismedžių vaisiais galės naudotis.

Be to, parkas bus gražus papuošalas rajonui.

Benas Jablonskis.

AVIACIJA.

Bažnytinis choras įsisteigė 1929 m. pabaigoj. Jį sudaro liktiniai puskarininkiai ir būtiniosios karo tarnybos kariai. Nors kasmet iš choristų išvyksta į atsargą, tačiau sumanaus ir darbštaus chorvedžio — virš. Grigonio dėka, choras neiširsta. Iš naujai atvykusių išrenkami geresniais balsais vyrai ir išmokomi. Repeticijos atliekamos puskar. ramovėj prie rojalio (3—4 kartus per savaitę).

Drausmei ir tvarkai palaikyti, choristai yra apsidėję mokesčių, kuris skiriamas gaidoms pirkti. Ateity, be bažnytinių giesmių, choras numato mokytis ir dainų.

Be to, reikėtų susirūpinti bažnytelės vidaus atremontavimu. Nuo lubų byra tinkas, dažai. Prie sienų negalima prisiglausti — tepasi.

Mano manymu, šiam reikalui galėtų padėti (ne būtinai iš valdžios izdo reikalauti lėšų) karininkų ir puskarininkų ramovės, skirdamos iš sutaupų po keletą šimtų litukų, be to, ir A. Freidos gyventojai.

Virš. St. Čepulis.

Karo policijos mokykla.

Sausio mėn. 19 d. prasidėjo liktinių puskarininkų bendro lavinimosi kursai. Šitie kursai įsteigti tuo tikslu, kad visi liktiniai galėtų įsigyti reikalaujamą 4 gimnazijos klasių cenzą.

Prieš pradėdant pamokas, mokyklos viršininkas priminė tų kursų reikšmę ir palinkėjo sėkmingai juos baigti. Lektorium paskirtas leit. Šleinyš. Pamokos yra dėstomos antradieniais ir penktadieniais nuo 14 val. iki 17 val. Dabar einamas 1 klasės kursas, po to bus praeiti kiti kursai iki 4 klasių imamai.

Be to, keletas puskarininkų, atliekamu nuo tarnybos metu, lanko suaugusių gimnazijos 3-čią ir net 7-tą klasę.

Kariškas liktinių puskarininkų mokymas taip pat smarkiai varomas. Daugiausia mokoma taktika: lauke, smėlio dėžėje ir žemėlapiuose.

V. p. Gudžiūnas.

Kariuomenės teismo kronika.

1932 m. sausio 14 d. buvo sprendžiama kunigo Vaitekūno byla. 1931 m. birželio 7 d. Panevėžio bažnyčioje kun. Vaitekūnas, sakdamas pamokslą, pramanytomis žiniomis niekino dabartinės vyriausybės veikimą. Teismas kun. Vaitekūną nubaudė 1.000 litų bauda, o baudos nesumokėjus — 2 mėnesiais arešto.

1932.I.15 d. Rochmanas Zelmanas ir Kromaitė Michlė laikė komunistinės literatūros sandėlį. Tą literatūrą platino savo „tavorščiu“ ir kitų žmonių tarpe. Platinti padėjo ir jauna žydaitė Šreibergaitė Chanė. Rochmanas ir Kromaitė teisme pripažino esą įsitikinę komunistai ir todėl jie nelaiką nusikaltimu platinti komunistų literatūrą ir priklausyti prie jų partijos. Šreibergaitė neprisipažino kalta. Teismas nubaudė Rochmaną ir Kromaitę po 10 metų sunk. d. kalėjimo, o Šreibergaitę — 2 metais sunkaus (grasos) kalėjimo. Pirmiems dviems atimtos dar ir teisės.

1932.I.19 d. 1 pasienio pulko eil. Lapinskas Jonas 1922 m. gruodžio 1 — 2 d. naktį pabėgo iš savo dalies ir slapstėsi ligi 1931.X.28 d., kada jis atvyko į Biržų komendantūrą ir pasisakė esąs dezertyras. Teismas, pritaikęs jam švelninančias nusikaltimą aplinkybes, nubaudė jį 8 mėnesiais karo kalėjimo.

SAVANORIAI KŪRĖJAI.

Iš panevėziečių gyvenimo.

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Panevėžio skyrius, įsikūręs 1927 m. kovo mėn., daug parodė gražios iniciatyvos. Nors skyrius yra turėjęs per 500 narių, tačiau yra daug padirbėjęs besirūpindamas savo narių materiale būkle: daug kai kam padėjo gauti žemės sklypų ir kit. Skyrius turi įsigijęs gražią vėliavą, kurios autoriumi yra skyriaus narys mokyt. J. Kaminskas. Prie miesto muziejaus yra skyriaus vitrina, kur yra daug retų fotografijų iš nepriklausomybės kovų ir šiaip yra renkamos fotografijos visų skyriaus savanorių kūrėjų ir sudedamos prisiminti kartų kartoms. Dabartiniu metu yra gaminamas albumas, kur šios visos fotografijos bus gražiai sudėtos ir įklijuotos. Pažymėtina dar, kad drauge su 4 p. pulku (Panevėžio katedros kapinėse) pastatė gražų paminklą žuvusiems kovose kariams. Tose kapinėse palaidota per 200 karių. Šiais metais numatoma gražiai švęsti savanorių kūrėjų šventę — gegužės mėn. 11 d. Be to, yra kilęs sumanymas skyriui išrinkti savo šefą ir juo pasivadinti. Kiek teko nugirsti, manoma pasivadinti Lietuvos Karaliaus Mindaugo vardu, nes skyrių sudaro dauguma savanorių, tarnavusių Panevėžio atskirame batalione, vėliau Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulke ir yra su šiuo vardu artimai susirišę. To pulko vado sutikimas yra gautas, tik dar yra reikalas gauti oficialų sutikimą iš centro ir visuotinio narių susirinkimo pritarimą*). Panevėžio skyriaus nario mokyt. J. Kaminsko yra paruoštas s-gos narių ženklelio projektas, kuris centro valdybos jau priimtas ir patvirtintas. Už įvairius pasižymėjimus kovose bei visuomeniniame darbe savanorių kūrėjų s-gos pristatymu yra apdovanoti pirmieji trys savanoriai — kūrėjai: Stasys Balčas — Vytauto Didžiojo 5 laipsnio ordinu, Pranas Aizinas ir Stasys Banelis — to ordino 3 laipsnio medaliu su kardais. Skyriaus pirmininku beveik nuo pat skyriaus įsikūrimo pradžios yra veiklus ir energingas, visuomenei gerai pažįstamas, Vyčio kryžiaus ordino kavalierejus, savanoris kūrėjas, ats. majoras T. Chodakauskas, miesto burmistras. Skyrius turi gerą ir garbingą vardą.

Vikrutis.

*) L. K. Mindaugo vardu yra leista pasivadinti Telšių skyriui (centro valdybos š. m. I.17 d. posėdy). Kadangi Telšių skyrius buvo prašęs, kad leistų pasivadinti L. K. Mindaugo arba D. L. K. Gedimino vardu (vadinasi, tvirtai nebuvo nusistatęs vieno), tai dabar, kol dar negautas telšiškių savanorių suvažiavimo pritarimas ir kol nepakeisti skyriaus antspaudai, štampos ir t. t., tegu Panevėžio skyrius skubiai tuo reikalu susitaria su Telšių skyriumi ir centru. Kaip matyti, panevėžiškiai daugiau turi teisių vadintis L. K. Mindaugo vardu. Tik reikia paskubinti, kol neįsigaliojo.

R. e. d.

Sporto kronika

Pasaulin. stalo teniso pirmenybės. Sausio mėn. 25 d. Prahoje prasidėjo VI pasaulin. stalo teniso pirmenybės. Pirmenybėse dalyvauja ir Lietuvos valst. komanda iš keturių žaidėjų: Simenso, Remeikio, Dzindžiliausko ir Glikmano.

Šių metų pirmenybėse dalyvauja 10 valstybių. Iš Pabalt. valst., be Lietuvos, dalyvauja tik Latvija. Pirmenybės pasibaigs sausio 31 d.

Hockey rungtynės Lietuva — Latvija. Mūsų žiemos sporto komitetas gavo iš tokio pat Latvijos komiteto pasiūlymą komet rengti tarpvalstybines hockey rungtynes tarp Lietuvos ir Latvijos. Mūsų žiemos sporto komitetas šį pasiūlymą priėmė. Pirmos rungtynės bus vasario mėn. 14 d. Rygoj.

Bokso pirmenybės. Kauno bokso ir sunkumų kilnojimo pirmenybės 1932 m. bus vasario mėn. 14 d. sporto salėje. Bokso pirmenybės bus A ir B (pradedančių) grupėse.

Olimpinio pasiruošimo pratimai. Sporto lygos lengvosios atletikos komitetas nutarė suruošti, pradedant nuo vasario m. 1 d., olimpinio pasiruošimo pratimus. Šių pratimų tikslas yra pašalinti kai kuriuos pastebėtus mūsų lengvaatlečiuose bendro fizinio išsilavinimo trūkumus. Tuo būdu, prasidėjus vasaros sezonui, lengvaatletai galės pradėti treniruotis specialėse lengv. atletikos šakose visiškai fiziškai pasiruošę.

Sportiški suvažiavimai. Vasario mėn. 20 ir 21 d. d. šaukiamas Lietuvos futbolo lygos narių visuotinis suvažiavimas. Lietuvos sporto lygos metinis atstovų suvažiavimas bus vasario mėn. 27 ir 28 d. d. Abu suvažiavimai bus Kaune, sporto salėje (Laisvės al. 28).

Paskelbta Šarkio kova su Šmelingu. Šarkis-Žukauskas ir vokiečių Šmelingas pasirašė sutartį 15 roundų rungtynėms dėl pasaulinio bokso čempionato. Rungtynės bus birželio mėn. New Yorke, Yankee stadione.

Vokiečių laikraščiai patenkinti dėl pasitvirtinusių žinių, kad Šmelingas rungsis su Šarkiu-Žukausku. New Yorke bokso komisija priėmė Šmelingą išskėstomis rankomis, kai jis sausio 19 d. pats patvirtino, kad nori rungtis su Šarkiu. Komisija, kaip žinoma, atėmė Šmelingui teisę vadintis pasaulio bokso čempionu, kadangi jis per ilgai nesutiko dalyvauti rungtynėse savo čempionatui pateisinti. Jis jau kelis kartus buvo pažadėjęs stoti kovon, bet kiekvieną kartą paskui atsisakydavo. Vienas laikraštis pastebi, kad, be abejo, Šmelingas ir Šarkis yra du geriausi sunkaus svorio boksininkai profesionalai. Jei Šmelingas Šarkį sumuštų, priduria laikraštis, tai jau niekas daugiau nebeabejotų dėl jo čempiono vardo. Todėl viskas susidėjo taip, kad, pagaliau, Šmelingas sutinka rungtis su Šarkiu-Žukausku.

830.000 žiūrovų futbolo rungtynėse. Praeitą savaitę Anglijoje buvo 32 futbolo rungtynės dėl Anglijos taurės. Bendrai per visas rungtynes buvo 830.000 žiūrovų. Dienos rekordą buvo Everton — Liverpool rungtynės, kurios sutraukė 60.000 žiūrovų.

Jūs Šaulių gyvenime

Priešcheminės apsaugos paskaitos.

Panevėžys. XII šaulių rinktinės vadovybės pastangomis šauliams yra laikomos priešcheminės apsaugos paskaitos. Šias paskaitas lanko Panevėžio miesto trys šaulių būriai (miesto, senamiesčio ir Plukių). Šių paskaitų tikslas — supažindinti šaulius su chemijos karu ir apsaugos priemonėmis. Patiektoji programa apims 14 paskaitų.

Alytus.

XIX šaulių rinktinėj šiuo laiku eina energingas šaulių — naujokų kariškas parengimas. Nuo sausio mėn. 10 d. rinktinės vadas vėl pradėjo lankyti būrius, tikrinti šaulių karišką pasiruošimą ir kt. Būriuose, kurie jau praėję šaulių — naujokų kariško parengimo programą, atliekami egzaminai ir jau nemažas šaulių skaičius tuos egzaminus išlaikė. Šauliai egzaminuojami gana smulkiai. Nežinomus šauliams dalykus pats rinktinės vadas smulkiai išaiškina, taip, kad per egzaminus šauliai savo žinias dar daug kuo papildo. Maždaug ligi kovo mėn. 20 d. kariško parengimo egzaminai bus atlikti visuose būriuose.

Birštonas.

Birštono šaulių būrys, kuris per keletą savo gyvavimo metų buvo gana daug miegojęs, dabar dirba labai gražiai. Iš to ilgo miego būrį išjudino Jonas Aleknavičius, buvęs būrio valdybos pirmininkas. Šaulys Aleknavičius būriui vadovavo nuo 1931 m. gegužės mėn. ligi tų metų pabaigos ir per tą, palyginamai, trumpą laiką, jį tiek sutvarkė, kad Birštono būrys dabar yra vienas iš geriausiai veikiančių būrių. Narių skaičius būryje taip pat gerokai padidėjo. Būrys jau turi savo gerai organizuotą chorą.

Gal nemažiau būrio naudai dirba ir šaulys Klimavičius Antanas, dabartinis valdybos pirmininkas.

Šaulių Aleknavičiaus, Strazdo ir Klimavičiaus darbą būrio naudai tinkamai įvertino visi būrio šauliai ir juos visus tris apdovanojo knygomis su atitinkamais užrašais. Pr. m. gruodžio mėn. įvykusiame būrio narių visuotiniame susirinkime jie norėjo š. Aleknavičių vėl išrinkti v-bos pirmininku ir už tai balsavo visi susirinkimo dalyviai, bet, deja, šaulys Aleknavičius, turėdamas nemažai darbo prie savo tiesioginių pašto v-ko pareigų, būti vald. p-ku jau nesutiko. Tuomet susirinkimas vald. p-ku išrinko šaulį Klimavičių Antaną ir neapsiriko, nes jis taip pat yra nepamainomas būrio darbininkas. J. K.

Mažeikių šaulių veikimas.

Iš visų pas mus esamų organizacijų drausmingumu, tvarkingumu ir didoku narių skaičiumi pasižymi tik viena organizacija — vietos šaulių būrys.

Be kitų kasdieninių darbų, būrio valdyba dabar ėmėsi surinkti medžiagą būrio istorijai parašyti, o prie to jau baigiamas daryti ir didelis albumas. Į albumą norima sudėti visų buvusių ir esančių šaulių bei valdybų fotografijas ir nors jų jau yra kiek surinkta, bet dar daug fotografijų ir aprašymų iš veikimo — atsiminimų trūksta, ypač šaulių, buvusių būryje pirmomis dienomis.

1931 m. buvo 28 valdybos posėdžiai, 10 visuotinių narių susirinkimų, surengta 4 vakarai, 2 gegužinės ir iškilmingai atšvęsta Joninių šventė. Įvairių s-gos leidinių išplatinta 412 egz.

Pinigių kasoje turima apie 500 litų. Be to, būrys 500 litų yra aukojęs ir savo XIII rinktinės šaulių namų statymo fondui.

Valdyba yra išsirašiusi „Liet. Aidą“, „Trimitą“ ir „Kari“. P. V-tis.

Tryškiai (Šiaulių apskr.).

Sausio m. 13 d. Tryškių šaulių būrio vadas iššaukė būrį pavojui. Skirtu laiku (22 val.) susirinko keliasdešimt šaulių. Šauliams susirinkus, buvo pranešta, kad jų būrio uždavinys yra kenkti slaptai priešvalstybinei teroristinei organizacijai ir apsaugoti įstaigas. Tam reikalui buvo išleistas būriui įsakymas, paskirstytos sargybos ir tarnybos. Buvo išstatytos sargybos prie pašto ir valsčiaus savivaldybės ir pasiūsta į gatves patrulių bei slapukų. Šaulėms ir nerikiams buvo pavesta rūpintis pirmąja pagalba ir maistu.

Sargybų išskirstymas praėjo greit ir tvarkingai. Vadovavo atsargos puskarininkiai.

Po viso, būrio vadui paaiškinus klaidas, visi linksmi išsiskirstė.

A. Šimkus.

„Karys“ provincijoje.

Bukonys (Ukmergės apskr.). Į mūsų pašto t. agentūrą pareina keli „Kario“ egz., „Kari“ prenumeruoja daugiausia atsarginiai. Jie kariuomenėje susipažinę su „Kariu“, taip susigyveno, taip pamilo jį, kad ir į atsargą išėję kai kurie parsikviečia „Kari“.

Šauliai irgi „Kari“ pamėgo. Labiausiai visi domisi kariškais straipsniais, apysakomis, korespondencijomis iš karių ir šaulių gyvenimo ir „Kuprinės pabiromis“. Ne tik išsirašę skaito, bet nepavydi ir kaimynams. „Kariu“ labai domisi ir būsimieji kariai. Matyt, kad ir kaimo jaunimas pradeda domėtis karišku gyvenimu. Pažymėtina, kad „Karys“ iš jaunimui skiriamų laikraščių yra labiausiai išsiplatinęs ir mėgiamas.

Aidai iš kaimo.

Estijoje įsteigta civilinės aviacijos mokykla.

Š. m. sausio mėn. 16 d. Taline karo aviacijos mokyklos patalpose atidaryta civilinės aviacijos mokykla. Atidarymo iškilnėse dalyvavo vyriausybės atstovai, aukštesnieji kariuomenės viršininkai ir karo lakūnai. Tuo tarpu į šią mokyklą įstojo šeši klausytojai.

Kiek Lenkijoj yra karo invalidų.

Paskutiniaisiais statistikos duomenimis dabartinėje Lenkijos valdomoje teritorijoje yra 150.208 karo invalidai. Be to, dar 1.446 Lenkijos karo invalidai gyvena užsienyje, įvairiose valstybėse.

Didžiausias invalidų skaičius — 29.948 žmonės gyvena Poznanės vaivadijos ribose ir mažiausia — 1.558 karo invalidai, Palėsės vaivadijoj. Varšuvoj yra 3.597 karo invalidai.

Tautinė Lenkijos karo invalidų sudėtis tokia: lenkų — 115.582 žmonės, sudaro 76,90% visos Lenkijos karo invalidų skaičiaus, o 23,10% sudaro mažumos. Ukrainiečių yra 23.590 žmonių, žydų — 4.139, gudų — 2.894, vokiečių — 3.115 ir kitų tautų 848 karo invalidai.

Valstybės lėšomis yra išlaikomi 121.035 invalidai. Invalidų tarpe 1.693 žmonės, nustoję 95% darbingumo, kurie sudaro 1,10% viso Lenkijos karo invalidų skaičiaus.

Zemo spaudimo kamera lakūnams tirti.

Praėjusių metų gruodžio 19 d. Varšuvoj buvo atidaryta pirmoji Lenkijoj zemo spaudimo kamera. Ši kamera pastatyta 1-jo aviacijos pulko aerodrome. Atidarytosios kameros tikslas yra tirti lakūnus ir įstojančius kandidatus, į kokį aukštį lakūnas arba kandidatas galėtų pakilti su lėktuvu. Pagal veikiančią aviacijos statutą lėktuvų skraidymai numatomi ir 7.000—8.000 metrų aukštumoj. Oro sąlygos tokiaime aukštyje visai kitokios, negu ant žemės. Žinoma, juo aukščiau, juo šalčiau ir sunkiau kvėpuoti, nes ten oras yra skystesnis. Jau ir statute numatyto aukštumo oro sąlygose ne kiekvienas lengvai jaučiasi. Taigi, dabar kandidatai į lakūnus bus tiriami ne tik fizišku atžvilgiu, bet ir į aukštį pakilimo atžvilgiu. Šiam tikslui kameroje yra specialūs įrenginiai, kurių pagalba galima iš jos ištraukti orą dalinai arba ir visai ir, be to, galima jį atšaldinti iki 50 laipsnių Celsijaus. Kitaip tariant, toj kameroj galima pritaikyti įvairaus aukščio oro ir temperatūros sąlygas.

Pirmas keleivinis—miegamasis lėktuvas Lenkijoj.

Š. m. sausio 8 d. Varšuvos aerodrome buvo daromi pirmieji bandymai naujo keleivinio—miegamojo lėktuvo PZL 4, pastatyto valstybiniame lėktuvų fabrike Varšuvoj.

Šis lėktuvas padarytas visas iš metalo ir bus vartojamas nakties susisiekimui. Jame telpa 10 keleivių. Naujasis lėktuvas turės pakeisti dabar oro linijas aptarnaujančius trijų motorų „Fokker“ sistemos lėktuvus.

Pirmieji šio lėktuvo bandymai buvo daromi karo ir civilės aviacijos atstovams dalyvaujant. Lėktuvas turi 220 HP „Wright“ motorą. Tuo tarpu šis lėktuvas bus vartojamas pašto reikalams, kol išlaikys 100 valandų bandomąjį skraidymą ir tik tuomet bus pradėtas vartoti susisiekimo reikalams.

Lenkijos civilinė aviacija 1932 m.

Civilinė aviacija Lenkijoj priklauso susisiekimo ministerijos. Pagal šios ministerijos planą nuo 1932 m. kovo 1 d. iki tų pačių metų gruodžio 31 d., civilinei aviacijai numatyta išleisti 5.346.000 zł., iš kurių 4.109.000 zł. paskirti įvairiai statybai. Tarp kitko, tie darbai apims statybą naujo aviacijos uosto Okience, Varšuvoj, kur bus pabaigta statyti gyvenamieji trobesiai, administracijai bei uosto dirbtuvėms trobesiai; bus pravesta taip pat geležinkelio šaka ir atliktas tereno drenavimas.

Be to, šiais metais bus pradėta statyti gyvenamieji trobesiai Krokuvos ir Lvovo civiliniuose aerodromuose.

Tam tikros sumos paskirtos pirkimui švyturių ir meteorologinių aerodromams prietaisų.

Priešdujinių ir priešlėktuvinių apsigynimo dėstymas mokyklose.

Šiais mokslo metais visose Varšuvos mokymo apygardos mokyklose bus įvestas priešdujinių ir priešlėktuvinių apsigynimo dėstymas.

Liūtų ūkis.

Bene įdomiausias pasauly yra ūkis, tai arti kino teatrų sostinės, Los Andželos miesto, Amerikoj — liūtų ūkis. Ūkis įsteigtas vieno vargingo europiečio prieš dešimtį metų. Dabar jis jau milijonines sumas vartoja, parduodamas liūtas zoologijos sodams, taip pat juos naudodamas ir kino filmoms. Dabar ūky yra 100 įvairaus didumo liūtų. Pigiausias kainuoja 600 litų, brangiausias 10.000 svarų sterlingų.

Liūtų laikymas labai įdomus. Jie aptvertam geležinėm grotom garde laisvi vaikščioja. Mažyčiai su motinomis atskirti ir maitinami iš karto pienu, paskiau kiaušiniiais. Suaugusiam liūtui reikia duoti per dieną iki 10 klg. arklienos. Reikia pažymėti, kad kiekvienas liūtas turi sayo darbą — vieni vaidina, kiti futbolą žaidžia, boksuojasi, įvairius žaidimus atlieka arba mokosi. Dvi valandas prieš ēdimą ir tiek pat paėdus, duodama pasilsėti. Mokomi jie labai švelniai, nevartojant jokių įrankių.

R.

Karinis jaunuomenės paruošimas Europos valstybėse.

Po didžiojo karo beveik visos Europos valstybės žymiai sutrumpino būtiną karo tarnybos laiką. Kad nenukentėtų krašto apsauga ir tautos pasiruošimas ginti tėvynę, įvestas visuotinis jaunuomenės karinis parengimas. Patyrimas parodė, kad šis būdas daug geresnis. Militarizmas jaunuomenės tarpe ypač smarkiai išivyravo Sovietų Rusijoj. Kariniu paruošimu ten rūpinasi krašto apsaugos ir sveikatos komisarijatai, atseit, ministerijos. Kiekvienas penkiolikos metų jaunuolis, šalia sporto bei gimnastikos, praeina mokykloj ir rikiuotę. Jį moko valdyti šautuvą, šaudyti, atlikti karo veiksmus. Tarp 15 ir 19 metų amžiaus jis yra komunistinio jaunimo ir krašto apsaugos sąjungų narys. Ten jis praktiškai praeina visą karišką mokymą, kurį laiką praleisdamas lauke. Visi 20 ir 21 metų vyrai privalo du mėnesiu 2 metų bėgyje praeiti ypatingą apmokymą. Studentams taikoma kita taisyklė. Jie studijavimo metu praeina karišką mokymą teoriškai ir praktiškai. Turi apie 500 val. teorijos ir 3 — 4 mėn. praktiškų užsiėmimų lauke. Po to laiko egzaminus ir gauna atsargos karininkų laipsnį.

Italijoje karinis jaunuomenės paruošimas randasi fašistinės milicijos rankose. Kas nori įstoti į milicijos eiles, privalo išeiti tam tikrą apmokymą, kurs prasideda nuo 15 metų amžiaus. Karinis jaunuolių paruošimas, kurie nėra įstoję į milicijos eiles, visiems privalomai taikomas nuo 18 metų amžiaus. Pirmus metus tarnauja 6 mėnesius, toliau 4 mėn. Karišką apmokymą turi išeiti ir fiziškai ne visai tinką karui vyrai. Jie turi tam tikrų lengvatų.

Šaudymo apmokymas išeinamas „krašto apsaugos tautinėj sąjungoj“, kuri taip pat randasi fašistinės milicijos rankose.

Iš studentų paruošiamas atsargos karininkų korpusas. Karinį apmokymą jie išeina prie universitetų, kur yra įsisteigiosios vadinamos „universiteto milicijos“ sąjungos. Apmokymas trunka porą metų. Žiemos semestro metu išeinama teorija, vasaros metu — tarnyba laukuose.

Prancūzijoje. Ir ten karinis paruošimas visiems privalomas. Kad paslėptų krašto militarizmą, terminas: „karinis paruošimas“ ten esąs pakeistas kitu: „įstatymas apie jaunuomenės auklėjimą“.

Prie švietimo ministerijos įsteigta referentūra, kuri rūpinasi tuo „jaunuomenės auklėjimu“. Jau pradžios mokyklose vaikai fiziškai lavinami. Pamokas šioj srity dėsto karininkas. Vėliau jie pratinami prie žygių, su ir be kuprinių, mokomi rikiuotės ir šaudymo. Išėję iš mokyklos įstoja į sąjungas, kurių esama apie 11.480 ir kuriose išeinamas karinis paruošimas. Jaunuoliai mokomi šaudyti, fechtuoti, signalizuoti, apkasus kasti, pašto karvelius pažinti ir paleisti, dujų taktikos ir t. t. Paruošiami specialiai kulkosvaidininkai, granatų mėtytojai, artileristai ir kt.

Lenkijoj karinis jaunuomenės paruošimas panašus į prancūzišką. Karinis paruošimas padalytas į du periodus. Pirmam jaunuolis išeina pėstininkų apmokymą, antram specializuojasi ir baigiant pakeliamas į puskarininkio laipsnį. Baigęs periodą, laiko egzaminus. Kiekvieną savaitę dukart praktiškai lauke lavinamasi. Vasaros metu rengiamos stovyklos. Be tų, rengiamos specialios stovyklos, kur jaunuolis ruošiamas kuriai nors ginklų rūšiai. Aukštesnių klasių mokiniai jungiasi į tam tikras draugijas ir, karininkui vadovaujant, mokosi teoriškai ir praktiškai karo dalykų. Dalyvavimas visiems mokiniams būtinas. Karinis jaunuomenės paruošimas Lenkijoj smarkiai varomas pirmyn. Stengiamasi visus į karo pobūdžio sąjungas sujungti. Tautiškumas ir noras dar labiau išgalėti verčia lenkus kraštą militarizuoti.

Čekoslovakijoj kiekvienas fiziškai sveikas 18 metų jaunuolis privalo išeiti teoriškai ir praktiškai karinį paruošimą. Tie, kurie nesugeba per metus pakankamai gerai su karo taktika susipažinti, paliekami tarnauti dar 2 mėn.

Tenka konstatuoti, kad beveik kiekvienoj Europos valstybėj karo tarnyba būtina. Kadangi tarnybos laikas paprastai neilgas, rūpinamasi jaunuomenę mokykloj ir per sąjungas tinkamai karui paruošti.

J. K.

AR ŽINOTE, KAD...

Anglijoj yra įsisteigęs aukšto ūgio vyrų klubas. Kliubo nariais gali būti vyrai, nežemesni, kaip 2 metrų

Indijos žaltys, perėdamas kiaušinius, apšvynioja apie juos, ir taip išbūva, kol iš kiaušinių išsivystę žalčiukai. Neėdusiam jam tenka išbūti keletą mėnesių.

Išgyveno pusantrą valandos nekvėpuodamas.

Amerikietis Harry Houdini išgyveno pusantrą valandos užkaltame, antspaudojame ir įleistame į vandenį karste. Tuo jis parodė, kad Aigipto fakirai, kurie panašiose padėtyse išlaiko vandenyje apie 20 minučių, nėra stebuklingi žmonės.

Nežino.

Senas karys klausia naujoką: — Na, drauge, ar gerai praleidai pirmą naktį kazematuose?

Naujokas: — Nežinau, tamsta, nes aš visą naktį miegojau.

P. S.

Galvosūkis.

— Jonai, pasakyk man, iš kokio indo niekad negalima pavalgyti? —

— Bala jį žino. Gal iš mažo?

— Blogas iš tavęs galvočius. Privalgyk tu dabar iš šio indo, — tęsė toliau grandinis, tiesdamas jam jau tuščią savo dubenį.

P. S.

Tikrai „inteligentiškai“.

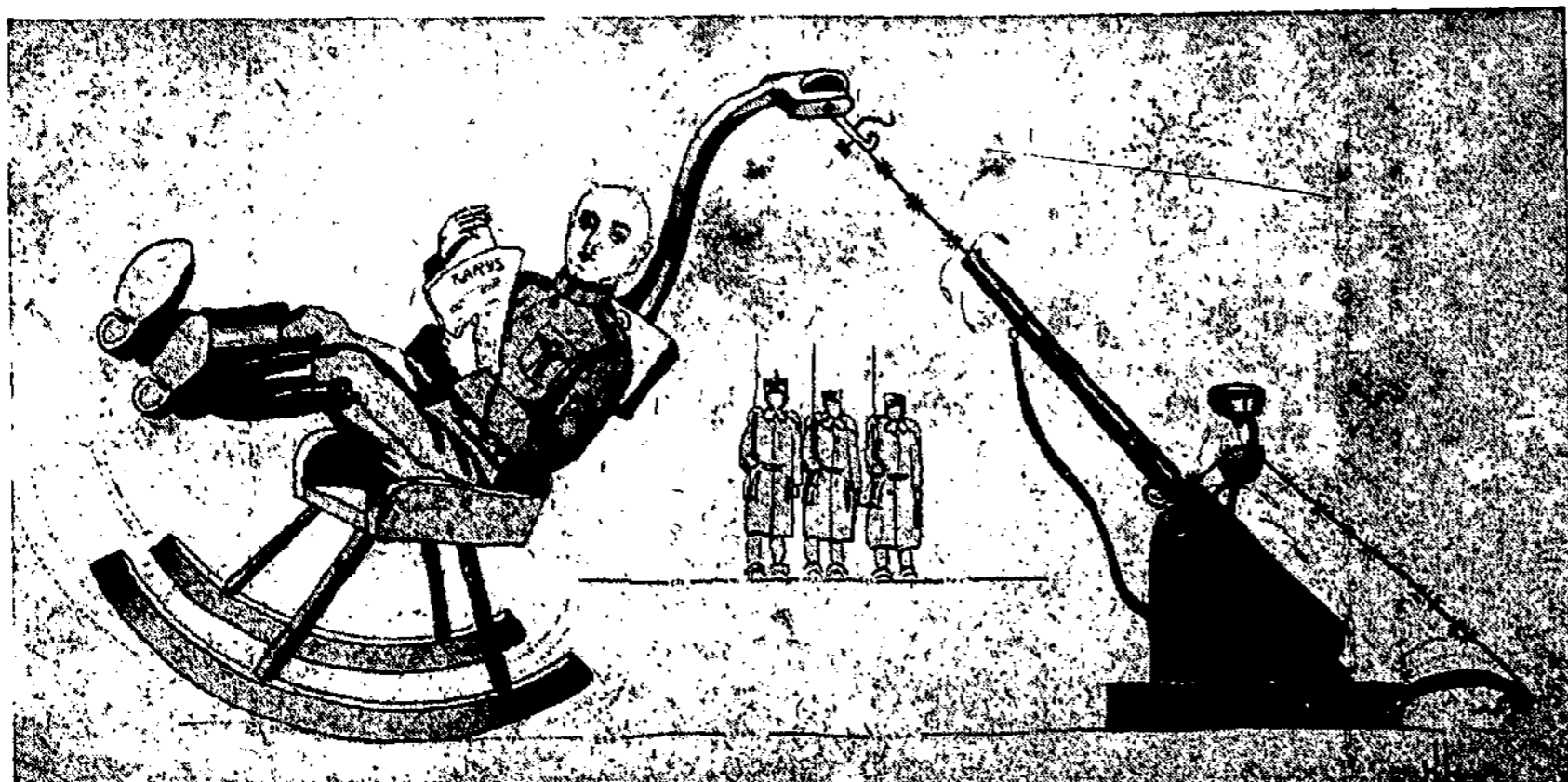
Naujokas Klumpė, pagyvenęs kariuomenėj, norėdamas pasirodyti labai gudrus, parašė savo mylimai Barbei prašmatnų laišką. Laišką baigdamas, prašė rašyti tokiu adresu:

Šiauliai, Gubernija, 8 pėst. Kauno Kunigaikščio Vaidoto pulkas, II batalionas, 4 kuopa, I būrys, 3 skyrius, kulkosvaidžių grandies 5-tam numeriui jaunam kareiviui Juozui Klumpei.

Barbė žiūrėdama adresą ir nieko nesuprasdama): Matyt, Juozukas ten nepaprastas vyras! Taip „inteligentiškai“ rašo...

Tūlas Matas.

Patentuotas eil. Kiškio išradimas.

Kiškis juokės išsijuosęs iš savo draugų — Kad jų šautuvai prižėlę, stovi valandų.

Jis sau supas, «Kary» skaito, šautuvą bružuoja... O jo draugai vis šarvuoti saulėje garuoja!...

Labai „ištikima“.

— Kas namie girdėti? — eilinis Kruopa klausia savo draugą, grįžusį iš atostogų. — Paliutė manęs dar neužmiršo?

— O ne! Jinai tave tebemyli ir sakėsi labai pasiilgusi.

— Kitų vaikinių, vadinasi, neturi dar?

— O ne! Su kai kuriais net šnekėt nenori. Bet mane tai į svirnelį buvo įsileidusi. **K-s.**

Komisijoje,

Naujokų ėmimo komisijoje apžiūrinėja vieną naujoką. Komisijos pirmininkas klausia:

— Ar tamsta norėtum į gusarus?

— Kazin, — nedrąsiai sako naujokas.

— O ką, bijaisi gusaru būti?

— Ne, nebijau, tik kad kasdien arklius reikės valyti.

— O jodinėt mėgsti?

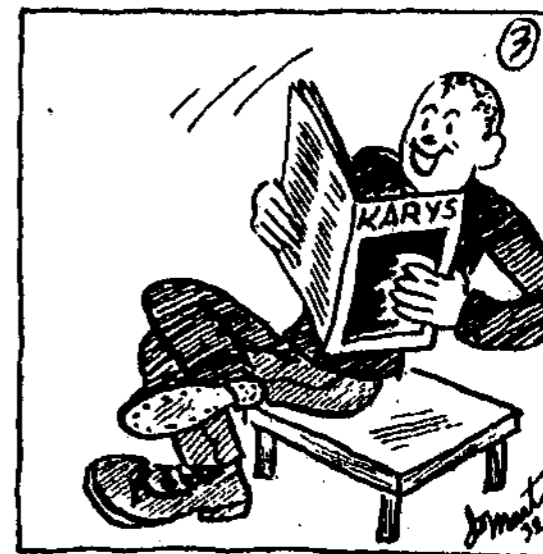
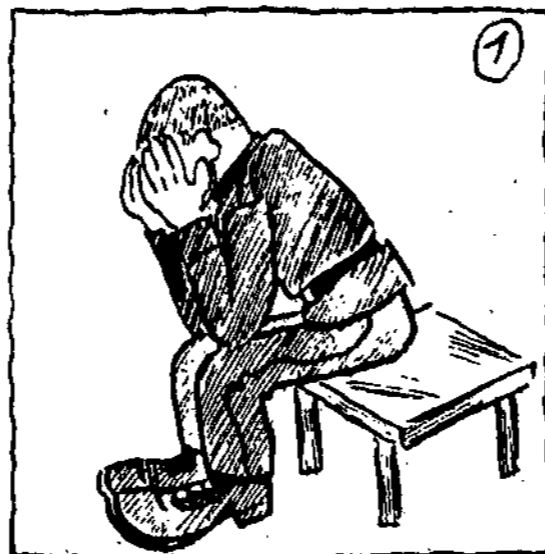
— Taip, ponas pirmininke, labai mėgstu.

— Gerai, būsi gusaras. **K-s.**

Paaiškino.

— Ar labai sunkus šautuvas? — klausia būsimas naujokas atsarginį.

— Tik iš karto būna sunkus, bet kai papranti, tada jis visai lengvas pasidaro. **K-s.**

1. Kas penktadienį iš anksto ilgesysmūs Raulą lanksto — Baigęs užsiėmimus, Raulas daros neramus.

2. Neramumas Raulą krečia — Laukia jis brangiausio svečio, Žiūr pro langą ir duris, Kur tas mylimas «Karys»?

3. Kai tik jau «Karys» atvyksta, Visas ilgesys išnyksta — Prieš tą ilgęjį «Kary» Yra receptai geri!

— Tur būt, čia nėra „žemės traukiamosios jėgos“ ar kas, kad aš vis nepasiekiu žemės?

„Neteisingas“ įsakymas.

— Eilini Bamila, eik ir pakviesk man viršilą, sako leitenantas.

— Tamsta leitenante, tas įsakymas neteisingas, — drąsiai atsakė eilinis

— Kodėl?

— Todėl, kad viršila išėjęs į miestą. **Kareivėlis.**

Jam taip atrodo.

Karininkas švietimo pamokoje klausia jauną kareivį Balaitį:

— Kaip pabėgo Vytautas Didysis iš kalėjimo, kur Jogailos buvo uždarytas?

— Tur būt, tamsta, leitenante, sargybinis buvo tada užmišęs. **M.**

Nauji leidiniai.

Sportas. 1932 m. kalendorius. K. F. A. leidinys. Redagavo Alg. Januškevičius.

Kalbamas kalendorius yra nuplėšiamas. Jis grynai sportiško pobūdžio. Savo dailumu, turtingomis iliustracijomis ir kita medžiaga bene pirmasai toks kalendorius Lietuvoje. Visiems jaunuoliams, ypač sportininkams, gana įdomus ir naudingas dalykas. Čia daugybė įvairių įvairiausių sporto straipsnelių ir atvaizdų. Daugely atvaizdų mūsų sportininkai bei įvairios mankštos, yra įdomesnių retesnių dalykų iš užsienio sporto, žymesnių sportininkų. Kalendoriaus straipsneliai informacijos gana aktualios ir naudingos.

Spaktyvos balsas, 1 nr. 1931 m. XII.24 d. ir 1 nr. 1932 m. I.16 d.

Šis humor ir satyros laikraštėlis pavadintas „Savaitinis spaktyvistų dienraštis“. Tur būt, jisai atstosėjusią „Spaktyvą“. Pasirodė dabar 4 pusl., bet ketina eiti kas savaitę. Savo turiniu ir išvaizda primena „Spaktyvą“, toks pat iliustruotas ir vietomis gana įdomus.

Bangos. Savaitinis žurnalas visiems. 1932 m. sausio 22 d. 1 nr. Redaktorius Aug. Gričius. Leidėjas Ant. Bružas. Kaina metams: Lietuvoje — 18 lt., užsieny — 36 lt. Atskiro nr. kaina 60 ct. Adresas: Kaunas, Laisvės al. 22 nr.

Praeitą savaitę pasirodė naujas 32 (+ 4 viršelis) pusl. žurnalas. Leidėjas ir redaktorius savo žody tarp kitko pasisako, kad šis žurnalas bus skirtas, svarbiausia, radio klausimams svarstyti bei radio propagandai. Tačiau, ne vien tik radio reikalams... „Bangos“ domėsis ir įvairiais mūsų kultūrinio gyvenimo klausimais bei reiškiniais. Bus apžvalgų bei rašinių ir apie teatrą, meną, muziką, literatūrą bei knygą, sportą, kinematografiją, patefoniją, mokslo naujienų ir t. t. Vadinas, žurnalas yra plačiai užsimejęs ir ką jis ateity duos, šiandien sunku pasakyti. Tenka laukti ir kol kas susilaikyti nuo kokių nors pastabų. Šiame numery yra beletristikos, eilėraščių, įvairių apžvalgų ir žinių apie aukščiau minimus dalykus, įvairių apžvalgų ir kitokių rašinių. Taip pat yra mūsų ir užsienio radio programos (visos savaitės) ir t. t. Yra ir klausimų — atsakymų skyrius iš radio srities, ir paveikslų.

„**Vaikų Zodis**“, dvisavaitinis, gausiai iliustruotas vaikų žurnalas, kasmet tobulinamas. Šiais metais jame įvestas naujas ir naudingas skyrius „Vaikų teatras“. Tai bus naudinga ne tik atskiriems vaikučiams, bet ir pradžios mokykloms, nes jose ypačingai jaučiama tinkamų pramogų stoka.

Be to, šis žurnalas pratina savo skaitytojus pačius parašyti apysakas, eilėraščius, išgalvoti galvosūkius, rankdarbius dirbti ir t. t.

Savo kaina žurnalas prieinamas visiems vaikams. Pradžios mokyklų mokiniai vietoj 8 litų metams — moka 6 litus (pusmečiui — 3 lit.), o grupėmis net po 5 litus.

Redakcijos adresas: Kaunas, Kalnų g. 15.

Inž. leit. Slyvauskas, Ryšių b-no ugniag. k-dos v-kas, Rankiniai gaisro siurbliai, su 35 brėžiniais. Redagavo mjr. Ružancovas, kariuom. ugniag. inspektorius. Kaunas, 1931. Valstybės Draudimo Įstaigos leidinys. 35+5 pusl. Kaina 1 lit.

Pradėtas 1930 — V. D. — m. kariuom. ugniagesių ir Valst. Draudimo Įstaigos bendradarbiavimas sėkmingai tęsiamas. Pasirodė antra knygelė iš įstaigos leidinių, skiriamų ugniagesiams. Inž. leit. Slyvauskas davė kad ir trumpą, bet vaizdingą siurblių aprašymą, paaiškinimą gausingais brėžiniais. Tai didelė parama visiems, kam tenka turėti reikalą su rankiniu siurbliu. Turime atsiminti, kad Lietuvoje žymi ugniagesių dalis dar tebevartoja šios rūšies siurblius.

Kariuomenės ugniagesiai ruošia spaudai naują veikalą, vardu „Kilnojami motoriniai gaisro siurbliai“, kuriame bus aprašyta vartojami mūsų krašte motorai įvairių sistemų.

Knygelė išsiųsta kar. ugn. komandoms. Norintieji įsigyti knygelę, gali išsirašyti iš Karvelio ir Rinkevičiaus knygyno (Kaunas, Laisvės al. 40). S. U.

Charles Lindbergh'as. Aš ir lėktuvas. Av. leit. Adomavičiaus vertimas. „Dienos“ biblioteka. 1932. Kaunas. 151 pusl. in 16°. Su Lindbergh'o fotografija ir keliais paveikslėliais. Kaina?

Lindbergh'as, apie kurį visi yra girdėję, ne tik aviacijos didvyris, bet jis ir parašo. Čia išverstame jo veikalą jis pasakoja savo kilmę — jo tėvas yra atsikraustęs į Ameriką iš Švedijos sostinės, Stokholmo, — pirmąją mokyklą, skraidymo pradžią, karą aviacijos mokyklą ir, pagaliau, savo istorinį žygį — perskridimą iš New Yorko į Paryžių, gaila, kad šis pasakutinis, mums įdomiausias dalykas, atrodo per trumpai apipasakotas. Mes sužinome, kaip keistai, mūsų supratimu, Amerikoje sutvarkytas skraidymo mokymasis — Lindbergh'as, pradėdamas skraidyti, nebuvo išėjęs jokios mokyklos, nebuvo laikęs jokių egzaminų, bet, vis dėlto, jokia valdžia nekludė jam

rodyti „štukas“ per „jomarkus“ ir net vežioti keleivius! Bet paskui, karo mokykloje, jį stipriai „pralamdė“ — iš 104 pradėjusių tebaigė mokyklą tik 18, jų tarpe ir Lindbergh'as, ir jis visai amerikietišškai didžiuojasi „mokėsis geriausioje pasaulyje aviacijos mokykloje“. Ir visi tie amerikiečiai atrodo dideli vaikai — jie išdrįsta skraidyti su lakūnu, neklausdami jo diplomo, nei leidimų; amerikiečiai ir lengvai meluoja, kaip maži vaikai — jiems tiek geri, tiek blogi darbai pigu. Reklamą jie mėgsta be galo — pirklys, kuriam Lindbergh'as su savo lėktuvu sugriovė sankrovą ir sugadino daug prekių, nereikalauja iš Lindbergh'o atlyginti nuostolius, nes jam užteksią... reklamą! Žinoma, jei iš tikrųjų taip, tai šis pirklys reikia pagirti už apskrumą — amerikiečiai ir čia gabūs, nors, tiesa, tokia pertekusiame turtų krašte prasisiekti ne taip jau sunku. Iš šios autobiografijos mes suprantame, kodėl Lindbergh'as taip visur pasirodo mylis motinai, — pasirodo, kad tėvas pajukdavo jo norus būti lakūnu, tik motina nė kiek nesipriešino, ir Lindbergh'as už tai jai atsilygina dėkingumu.

Ši knygelė labai naudinga pasaulio pažangai sekti, tik, deja, reikia pripažinti, kad vėrtimo kalba neapsakomai prasta. „Dienos“ leidėjai, matyt, nerūpestingai žiūri redakcijos, nes kai kurių jų dalykų kalba pakencinama, — jei jie varosi ant populiarumo, turėtų daugiau atsidėti kalbos reikalams: mes turime pakankamai raštų, kur lietuvių kalba nėra laikoma niekniekiu ir iš jos nesityčiojama.

Misijos, 1 nr.

Lietuvos Mokykla, 1 nr.

Spauda ir Gyvenimas, 2 nr.

Zvėrys ir muzika.

Naujorko sode buvo surengtas didelis koncertas. patirti, kaip ir kurie žvėrys reaguoja (atsiliepia) į muziką. Užgrojus maršą, žvėrys metė savo užsiėmimus ir atsigrėžė muzikos link. Didžiulis dramblys, beklausydamas muzikos, kaip mažas vaikas pradėjo ašaruoti; du liūtai, metę ėsti didelius mėsos gabalus, rimtai klausėsi iki galo. Vilkai ir tigrai pradėjo baisiai staugti. Tačiau lokiai buvo visai kitokios nuotaikos. Jie staiga palinksmėjo ir šoko savotišką šokį. Strausas smarkiai sukliko. Pradėjus groti gedulo maršą, visi žvėrys bematant nuliūdo ir pradėjo liūdnai staugti. R.

Balti dantys

daro kiekvieną veidą simpatišku ir gražiu. Dažnai tik vieną kartą išvalius dantis su puikiai gaivinančia dantų pasta — Chlorodont pasiekiamas nuostabus dantų ir jų šoninio paviršiaus dramblio kaulo baltumo, naudojantis vien tik tam tikslui mūsų pagamintu dantų šepetuku — Chlorodont su specialiai įtaisytomis dantims šerėmis. Užsilikusios dantų tarpeliuose maisto liekanos, kurios paprastai ir yra blogo burnos kvapo priežastis, tuo būdu grynai išvalomos. Tikra tik mėlynaj žaliuose originaliuose įpakavimuose su antrašte Chlorodont. Pameginkite pirmiau su viena tuba už Lit. 1.50; didelė tuba Lit. 2.50; gaunama visur.

Klausimai ir atsakymai.

KLAUS. 2. Stojau kariuomenėn savanoriu. Išstarnavęs 17 mėnesių, 1921 m. spalio m. buvau paleistas į atsargą. Namie sirgau.

Per kiek laiko, nuo paleidimo į atsargą dienos, laikomas nustojęs sveikatos dėl karo tarnybos priežasčių?

„Kario“ draugas.

ATS. 2. Jeigu iš tikrųjų liga yra įgyta dėl karo tarnybos priežasčių, tai laikas nenustatytas ir kada liga pasikartoja, galima prašyti valdiško (nemokamo) gydymo. Bet jeigu liga yra įgyta ne dėl karo tarnybos priežasčių, tai tuomet nemokamai negydys. Pavyzdžiui, ir kariuomenėj tarnaujant galima įgyti kokių nors ligų, ne dėl tarnybos priežasčių, bet per savo kaltę. Aišku, į atsargą išėję tokie nebus laikomi susirgę dėl karo tarnybos.

KLAUS. 3. Ar sanitarijos puskarininkių mokyklos XX laida bus sudaryta iš visų dalių siunčiant į ją kareivius, ar tik iš sanitarų komandos, kuri dabar praeina naujokų mokymą?

Petraitis.

ATS. 3. Į sanitarijos puskarininkių mokyklą yra skiriami jau iš anksto, būtent, per naujokų ėmimus. Todėl naujokai, atvykę į kariuomenę, jau yra paskirstyti į tam tikras dalis, tuo pačiu ir į san. pusk. mokyklą. Tuo būdu iš dalių nebus renkami.

Redakcijos atsakymai.

Pr. Narvydai, Brooklyn, N. Y. 2 dol. gavome. Ačiū. Išrašėme „Kari“ visiems 1932 m. Už likusius nuo prenumeratos pinigų nusiuntėme Tamstai kišeninį 1932 m. karių kalendorių ir knygutę „Kaip Zeligovskis užėmė Vilnių“. Sieninį karių kalendorių gausite kaip „Kario“ priedą.

J. Sakalauskui ir A. Kazlauskui. Galvosūkių 2 nr. sprendimo 2 tšk. Tamstai įskaityti. D. Petrauskui įskaitytas 1 taškas.

V. Jaščoldui. Tuo reikalu kreipkis į savo apskrities naujokų ėmimo komisiją, kai bus ėmimas. Kitokių kelių nėra.

K. Tumui. Už Tamstos honorarą išrašytas D. Tumui „Karys“ iki š. m. gegužės mėn. 1 d.

Nežinančiam. Žiūrėk šiam numerį „Klausimai — atsakymai“ 3 ats. Jeigu Tamsta turi palinkimų šiai tarnybai, tai kartais galėtų padaryti išimčių. Pirmučiausia turėtum gauti iš šios mokyklos viršininko sutikimą. Tad kreipkis į jį. Iš jo gausi ir daugiau smulkesnių žinių. Norint stoti į pasienio policiją, reikia kreiptis į to apskrities viršininką, kurio rajone nori gauti tarnybą. Ar ten laisvų vietų yra ir kokios sąlygos, redakcija, nebūdama tarpininkavimo biūru, negali žinoti.

Žmogus gali išbūti nevalgęs ligi 40 dienų, negėręs — tik ligi 8 dienų.

Jei žmogaus svoris nukrenta 40%, tai jis miršta.

Galvosūkių 3 sprendimas.

Kariško paruošimo instruktorius savo mokinius sustatė šiuo būdu: j v j v v j j v v v j v j j v v v j j v v j j v j v j v j j v v j j v v j j v (j — jaunesnis mokinys, o v — vyresnis).

Gerai išsprendė šie asmens: 1) A. Kotleris (III p. div. št.); 2) V. p. J. Paliulis (2 p. p.); 3) j. p. J. Naujokaitis (5 p. p.); 4) L. Briedis (VŠ); 5) eil. J. Banelis (2 art. p.); 6) J. Sakalauskas (Drsn.); 7) Tūlas Matas (8 p. p.); 8) J. Lukaševičius (Kl.); 9) Br. Markeliūnas (A.); 10) Z. Svīklas (5. p. p.); 11) D. Petrauskas (Bkn.).

Galvosūkis 5 nr.

(2 tšk.)

1)	1) Mūšis.
2) —	2) Moters vardas
3)	3) Šiaurės Europos gyventojas.
4)	4) Pabūklas.
5) —	5) Pavojaus švilpukas.
6)	6) Vandens gyvis.
7) —	7) Gėlė.
8)	8) Lietuvos miestas.
9)	9) Moters vardas.
10)	10) Bičiulis.
11)	11) Puodo dalis.
12)	12) Tėvynės priešas.
13)	13) Pavargėlis.
14)	14) Vabzdys.
15)	15) Ginklas.

Pastatykite brūkšnelių ir taškų vietoje raidės. Raidės, stovinčios taškų vietoje, sudarys vieną karišką posakį.

P. Sirgedas.

Gydytoja E. Rabinavičiūtė-Levitaniėnė,

Moterų ir veneros tlgų, sugrįžo. Priima 11—1 val. ir 5—8 v. p. p.
Kaunas, 16 vasario g-vė 3 nr. Tel. 10-96.

Jau XIV metai gyvuoja „KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomu, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kain: 12 mėn. — 8 lt. 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt. Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė. „Karys“

Štai ką mums rašo apie „Židinį“

„Židinys“ visuo met man buvo laukiamas svetys: ir Lietuvoj, o ypač čia užsieny. Noromis jį skaitydavau nuo lentos lig lentos. Jis teikdavo visuo met tikro pasitenkinimo. Jis mane kaip geras vadas vedžioja po v sas Lietuvos gyvenimo sritis, nuveda ir ten, kur gyvenimo aplinkybės pačiam neleidžia pažvelgti. Jis ne tik išvidiniai, bet ir išoriniai imponuojantis žurnalas... Jis ne tik prilygsta, bet net praneša užsienių daugelį to tipo žurnalų. Ne vienas užsienietis, pavartęs jį, tikrai nustemba, kad mes galime turėti tokią gerą spaudą ir pasigėri jo rimta išvaizda“...

(Iš privačio vieno žymaus asmens, gyvenusio užsieny, laiško).

Šitokių atsiliepimų apie save „Židinys“ turi labai daug. O tai parodo, kad „Židinys“ visai patenkina kiekvieno kultūringo žmogaus reikalavimus ir išsirašytinas kiekvienam Lietuvos šviesuoliui inteligentui.

Nesivėluokite tad išsirašyti „Židinį“ 1932 mt.!

„Židinys“ eina jau aštunti metai sąsiuviniais po 96—112 psl. Prenumeratos kaina: met. 35 lt., pusm. 20 lt., pradž. mokyklų mokytojams — met. 30 lt., pusm. 15 lt. Užsieny met. 45 lt., pusm. 25 lt.

Adr. „Židinys“, Kaunas, Laisv. al. 3. Tel. 26-76

Suvalkiečiai! Pasaulio naujienas jums patiekia visi laikraščiai ir radio, bet pietų Lietuvos kroniką Jūs rasite tik savaitraštyje

„SUVALKIETIS“

Kadangi daug įdomiau yra žinoti, kas darosi jūsų kaimynystėje, negu kokioje Australijoje, tad skubėkite išsirašyti „SUVALKIETI“ 1932 m.

Savo geru technišku sutvarkymu, vietos žinių ir iliustracijų gausumu, aktualumu ir įdomumu „SUVALKIETIS“ pralenkia visus provincijos laikraščius. Tą pripažino ne tik tūkstančiai skaitytojų, bet ir Kauno spauda. Be to, „SUVALKIETYJĖ“ išplėstas ir visuo met labai įdomus dailiosios literatūros skyrius, kritiškų gyvenimo pastabų skyrius ir t. t. Rimtais straipsniais „SUVALKIETIS“ nuolat atsiliepia į visus svarbesnius mūsų gyvenimo reiškinis, humoru pajvairina niūrias dienas ir t. t. ir t. t.

„SUVALKIEČIO“ prenumerata: metams 6 litai, pusei metų — 3 lt.

Išsirašyti galima visuose Lietuvos paštuose ir jų agentūrose. Laikraštis eina jau du metai. 1931 m. prenumeratoriai gavo dovanų knygomis. Dar vertingesnių dovanų gaus 1932 m. skaitytojai.

Redakcijos ir administracijos adresas: **Marijampolė, Viešojo aikštė 4. Telefonas 175.**